

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

AKILLI TELEFON BAĞIMLILIGININ VE SOSYAL İSTENİRLİK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

İBRAHİM HALİL ÇETİNER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA

2020

AKILLI TELEFON BAĞIMLILIGININ VE SOSYAL İSTENİRLİK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

İBRAHİM HALİL ÇETİNER

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. DENİZ ERGÜN

LEFKOŞA
2020

KABUL VE ONAY

..... tarafından hazırlanan “.....” başlıklı bu çalışma,/...../..... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans / Doktora / Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir. .

JÜRİ ÜYELERİ

Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün (Danışman)

Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Ezgi Ulu (Başkan)

Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Gizem Öneri Uzun

Yakın Doğu Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü

Prof. Dr. Mustafa SAĞSAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih: 17.01.2020

İmza:

İBRAHİM HALİL ÇETİNER

TEŞEKKÜR

Öncelikle yüksek lisans dönemlerimde bilgisiyle her zaman yanımda olan ve samimiyetini hissettiğim tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün'e teşekkürlerimi saygılarımı sunarım.

Zorlu veri toplama sürecinde benden yardımlarını esirgemeyen Tuğba Altıntaş arkadaşım varlığı ve yardımları için teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak eğitim hayatım boyunca her an yanımda olan, aileme ve arkadaşlarıma her adımım da beni cesaretlendirdikleri için hepsine teşekkürlerimi ve sevgimi sunuyorum.

Teşekkür ederim.

ÖZ

AKILLI TELEFON BAĞIMLILIGININ VE SOSYAL İSTENİRLİK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Bu çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasındaki ilişkinin sosyo-demografik değişkenlerle incelenmesidir. Bu amaç doğrultuda araştırmacı tarafından hazırlanan Sosyo-demografik Bilgi Formu, Sosyal İstenirlik Ölçeği ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Veriler Yakın Doğu Üniversitesi, Psikoloji Bölümü öğrencilerinden toplanmıştır. Örneklem grubu 419 kişiden oluşmaktadır. Araştırma da sosyal istenirlik ölçeği genelinde izlenim yöntemi alt ölçeğinden cinsiyete göre kadın öğrencileri erkeklerden daha yüksek puan aldıkları, doğum yeri Kıbrıs olup ailesiyle yaşayan öğrencilerin diğer öğrencilerden daha yüksek puan aldıkları ve dört yıldır üniversitede olan öğrencilerin iki yıldır, üç yıldır, beş yıl ve daha uzun süredir üniversitede olan öğrencilere göre daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır. Akademik performansı çok iyi olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık ölçeğinden düşük puan aldıkları, akademik performansı çok kötü olan öğrencilerin ise ATBÖ yüksek puan aldıkları saptanmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısına göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden gelen veriler arasındaki ayrımın istatistiksel bağlamda anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak akıllı telefon bağımlısı olma durumu puanları ve sosyal istenirlik puanları karşılaştırılması incelendiğinde ölçeklerin verileri arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayrımın bulunmadığı araştırmanın tartışma bölümünde literatürdeki bilgiler ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Telefon, Bağımlılık, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Sosyal İstenirlik.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SMART PHONE ADDICTION AND SOCIAL WILL

The purpose of this study is to analyze the relationship between smart phone addiction and social desirability among university students by using socio-demographic variables. In accordance with this purpose; Socio-demographic Information Form, Social Desirability Scale, and Smart Phone Addiction Scale were prepared and used by the researcher. Data for this study were obtained from the Psychology students of the Near East University, and the sample group consists of 419 students. On the basis of the results of this research, it can be concluded that, within the framework of social desirability scale; female students, when the topic is examined by gender, had higher scores than male students in general. Students whose parents are born in Cyprus and who live with their families have higher scores than the other students. The results also indicate that students that have been in the university for four years have higher scores than those who have been in the university for two years, three years or five years and more. A negative correlation between academic performance and smart phone addiction scale was observed; students who have higher academic grades had lower points from smart phone addiction scale while, on the other hand, students who have lower academic grades had higher points from smart phone addiction scale. It was determined that the difference between the participant students' scores obtained from the smart phone addiction scale according to the number of smart phone checks per day was statistically significant.

As a result, the comparison of smartphone addiction status scores and social desirability scores was discussed in the discussion section of the study, where there was no statistically significant difference between the scale scores.

Key Words: Smartphone, Addiction, Smartphone Addiction, Social Desirability.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
KISALTMALAR.....	xi

1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın sınırlılıkları.....	5
1.5. Tanımlar	5
2. BÖLÜM.....	7
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1.Bağımlılık Kavramı.....	7
2.1.1. Davranışsal Bağımlılık.....	7
2.1.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı.....	8
2.1.3. Akıllı Telefon Bağımlılığın Fizyolojik- Psiko-sosyal ve Bilişsel Boyutları ve Tanımlanmasının Önemi	9
2.2. Sosyal İstenirlik Kavramı.....	10
2.2.1.Sosyal İstenirlik Teorisi	11
2.2.1.1. Öz-aldatma (Self Deception)	11
2.2.1.2. İzlenim Yöntemi.....	11
2.3. Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Sosyal İstenirlikle İlgili Çalışmalar	12

3. BÖLÜM	14
YÖNTEM	14
3.1. Araştırmanın Modeli	14
3.2. Evren ve Örneklem	14
3.3. Veri Toplama Araçları	14
3.3.1. Sosyo-Demografik Bilgi Formu	14
3.3.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu (ATBÖ-KF)	15
3.3.3. Sosyal İstenirlik	15
3.4. Verilerin Toplanması	15
3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi	16
4. BÖLÜM	18
BULGULAR	18
5. BÖLÜM	38
TARTIŞMA	38
6. BÖLÜM	42
SONUÇ VE ÖNERİLER	42
6.1. Sonuç	42
6.2. Öneriler	45
KAYNAKÇA	46
EKLER	52
Ek-1 Bilgilendirme Formu	52
Ek-2: Bilgilendirilmiş Onam Formu	53
Ek-3: Sosyo-Demografik Bilgi Formu	54
Ek-4: Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu (ATBÖ-KF)	56
Ek-5: Sosyal İstenirlik Ölçeği	57
Ek-6: Ölçek İzinleri	58
ÖZGEÇMİŞ	59
İNTİHAL RAPORU	60
ETİK KURUL RAPORU	61

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri (n=419).....	17
Tablo 2.Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanları (n=419).....	20
Tablo 3.Öğrencilerin cinsiyetlerine göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	22
Tablo 4. Öğrencilerin yaşına göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	23
Tablo 5.Öğrencilerin doğum yerine göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	23
Tablo 6.Öğrencilerin medeni haline göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	24
Tablo 7.Öğrencilerin birlikte yaşadıkları kişilere göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	25
Tablo 8.Öğrencilerin üniversitede okuma yılına göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	27
Tablo 9.Öğrencilerin çalışma durumuna göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	28
Tablo 10.Öğrencilerin akademik başarılarına göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	29

Tablo 11.Öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirme şekline göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	30
Tablo 12.Öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısına göreAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	32
Tablo 13.Öğrencilerin günlük akıllı telefon kullanım süresine göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	34
Tablo 14.ÖğrencilerinAkıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanları arasındaki ilişki (n=419).....	35
Tablo 15.Öğrencilerin akıllı telefon bağımlısı olma durumuna göreSosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419).....	36

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısı.....	20
Şekil 2. Öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kullanma süresi.....	21
Şekil 3. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı durumları.....	22

KISALTMALAR

- KKTC** : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
- TC** : Türkiye Cumhuriyeti
- ATBÖ-KF** : Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu
- SPSS** : Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Günümüzde akıllı telefonların ve uygulamaların gelişmesi tartışılmaz konumdadır. İnsanların nasıl davrandığını, nasıl çalıştığını, iletişim kurduğunu, tükettiğini, etkileşimde bulunduğunu ve bilgi topladığını etkilemektedir. Görüldüğü üzere akıllı telefonların yaşamımızın bir parçası olduğu ve günlük hayatımızın bir parçası olduğu ortadadır (Deniz ve ark, 2014).

Akıllı telefonların yeni teknolojileri, çevrimiçi dijital etkinliklerin işte, boş zamanlarda, iletişimde, evde herkese açık olmasını sağlamaktadır. İnsanlar, çevrimiçi dünyayı her gün 4 ila 5 saat arasında kullanmaktadır (Kayabaş, 2013).

Bununla birlikte, akıllı telefonlarda, mobil çevrimiçi aktiviteler de artmaktadır. Çevrimiçi mobil kullanım 2011 yılında yüzde 31 iken, Batı ülkelerinde 2012 yılında yüzde 42'ye yükselmiştir. Özellikle ergenlerin yüzde 80'inden fazlası akıllı telefonlarda çevrimiçi etkinlikleri aktif olarak kullanmaktadır. Akıllı telefonlar insanların hayatının bir parçası olarak konumlanması, ulaşılamadığında panik ataklar da dâhil olmak üzere alışkanlık yaratmakta ve hatta bağımlılık yaratan davranışlarla sonuçlanabilmektedir (Türen ve ark, 2017).

Sosyal istenirlik insanın diğer insanlarla olan ilişkilerinde yaşadığı istenme ve endişeyi anlatan bir terimdir. Sosyal istenirlik mustarip olan insanlar utangaç olup ve tüm hayatlarını utangaç olarak geçirebilirler, ancak utangaç olmayan insanlar da sosyal istenirlikten mustarip olabilmektedirler. İnternet bağımlılığını "bir dürtü kontrol bozukluğu" olarak tanımlamışlardır. Patolojik kumar oynamaya benzerdir. Çevrimiçi mobil veya akıllı telefon bağımlılığı,

internet bağımlılıklarıyla yakından ilişkilidir çünkü özellikleri benzerdir. Araştırma, akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine kurgulanmıştır (Tohumcu, 2018).

Şu anda dijital nesil olan Millennial Generation, 1980 ve 2000 yılları arasında doğmaktadır. Bu nesil, dijital gelişmeler ve dijital medyanın aşırı yüklenmesi ile büyümüştür. Bu durum internet, televizyon ve akıllı telefonlara bağlılığı doğal olarak etkilemektedir (Ünal, 2015). Çevrimiçi davranışlarla ilgili araştırma raporları, insanlar arasındaki akıllı telefon ve uygulama etkinliklerinin kullanımında farklılıklar tespit etmiştir. Bu farklılıklar, akıllı telefon ve uygulamaların çevrimiçi etkinliklerde kullanım türü ile de ilişkilidir. Özellikle, yüksek eğitilmiş insanlar kariyerleriyle ilgili bilgi aramak için daha fazla zaman harcarken, düşük eğitilmiş insanlar interneti eğlence ve sosyalleşme için daha fazla kullanmaktadır (Alp, 2012). İnternet kullanımının değerlendirilmesi, bağımlılık yaratan akıllı telefon davranışında da önemli rol oynamaktadır. Dijital bağımlılıklar üzerine yapılan araştırmalar, çevrimiçi bağımlıların aynı kişisel faktörleri paylaştıklarını göstermektedir. Stres gibi kişisel faktörler, bağımlıların arasında yaygındır. Bağımlıların sıklıkla stresi azaltmak ve gerçeklerden kaçmak istenmesi ile ilişkilidir (Alp, 2012).

Akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili çalışmalar son zamanlarda artışı dikkat çekmekte olup bu alanda duygusal zekâ, öz denetim ve öz saygı gibi diğer kişisel faktörler de araştırılmıştır. Ancak, sonuçlar tutarsızdır. Bu çalışmada akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Günümüzde akıllı telefonların ve uygulamaların gelişmesi insanların davranışları, çalışma hayatı, iletişimini, tüketimini ve bilgi toplama biçimini etkilemektedir. Akıllı telefon kullanımı yaşamın önemli bir parçası ve günlük yaşamın bir gerekliliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte, akıllı telefonlarda, mobil çevrimiçi aktiviteler de artmaktadır (Deniz ve ark, 2014). Batı ülkelerinde çevrimiçi mobil kullanım 2011 yılında yüzde 31 iken, 2012 yılında yüzde 42'ye yükselmiştir. Gelişen teknolojiyle birlikte iletişim

teknolojisinin önemli araçlarından biri olan akıllı telefon özellikle ergenler sıkça kullanılmaktadır (Kayabaş, 2013). Özellikle ergenlerin yüzde 80'inden fazlası akıllı telefonlarda çevrimiçi etkinlikleri aktif olarak kullanılmaktadır (Kwon ve ark, 2013). İlk üretimleri yalnızca konuşma ve mesajlaşma imkanı sunan telefonlar, günümüzde çok daha geniş imkanlar sunarak, hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir (Işık ve Kaptangil, 2018). İşlevi itibariyle akıllı telefonlar hayatı kolaylaştıran olumlu yönleriyle beraber bazı olumsuz etkilere de sebep olabilmektedir (Yıldırım, 2018). Bu kullanımın hayatın tüm alanına yayılması bireylerde akıllı telefonun bir ihtiyaç olarak algılanmasına sebep olmakta ve bazı bireylerde yalnızlık, bağımlılık, bel, bilek ve boyun ağrısı gibi psikolojik ve fizyolojik sorunlara yol açtığı literatürde ifade edilmektedir (Minaz ve Bozkurt, 2017). Alan yazın incelendiğinde akıllı telefonların en çok bağımlılıkla ilişkilendirildiği dikkat çekmektedir (Şata ve ark, 2016).

Ünal (2015) bağımlılığı bir madde ve bir aktivitenin kişilerdeki olmuş etkilere rağmen, kullanımına devam edilmesi, karşı konulamaması olarak tanımlamıştır. Başka bir tanımda bağımlılık, biyolojik ve sinir sistemi ile işkillendirilen bir bağlanma olarak aktarılmıştır (Şata ve ark, 2016). Gelişen teknolojiyle beraber zihinlerimizdeki bağımlılık şemasının da değiştirmiştir. Önceleri yalnızca kimyasal maddelerle ilişkilendirilen bağımlılık kavramı, günümüzde akıllı telefon, internet, alışveriş gibi kimyasal madde olmayan değişkenlerle de ilişkilendirilmeye başlanmıştır (Demir, 2018). Bu bağımlılıklar davranışlara olan bağımlılıklar olarak sınıflandırılabilir (Karaman ve Kurtoğlu, 2009).

Akıllı telefonlar ve kullanımına imkân sundukları sosyal platformlar (instagram, facebok, whatsapp) bireylerin, kitlelere ulaşmasını kolaylaştırmış ve bireysel yaşantılar daha açık hale gelmiştir. Akıllı telefonlar ve platformların beraberinde getirdiği bu ulaşım imkânı bireylerde ve özellikle ergen gruplarında, sosyal olarak istenilen olma, kabul görmen bir kimliği sosyal ortamlarda inşa etme ve beğenilme, gibi alanlarda artışa sebep olmaktadır (Ayan, 2016; Başer, 2014). Sosyal istenirlik bireyin kendilerini başkalarına karşı iyi gösterme tutumu olarak tanımlanmaktadır (Çınar ve ark,

2019). Bu bilgiler ve alan yazın akıllı telefonların ve sosyal istenirlik kavramının birbiriyle ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Bu bilgiye dayanarak araştırmanın problem durumu akıllı telefon bağımlılığının ve sosyal istenirlik değişkenleri arasındaki ilişkinin araştırılması olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmada 2018- 2019 Güz dönemi içerisinde Yakın Doğu Üniversitesinde 419 Psikoloji bölümü öğrencisi üzerinde akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşma doğrultusunda sıralanan sorulara cevap aranması planlanmıştır.

Alt amaçlar;

1. Öğrencilerin “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği” puanları ve demografik özellikler arasında bir ilişki var mıdır?
2. Öğrencilerin “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği” puanları arasında bir ilişki var mıdır?
3. Öğrencilerin “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği” puanları birbirini yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Akıllı telefon bağımlılığının ve sosyal istenirliğin ilişkisinin, birbirlerini yordama durumlarının ve demografik değişkenlerle olan ilişkilerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmayla daha önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içerisinde çalışılmamış bir konu olan sosyal istenirlik konusunun çalışılıyor olması, literatüre yeni veriler ekleyecek olması sebebiyle önem taşımaktadır. Alan yazın incelendiğinde madde ve davranış sınıflarında bulunan tüm bağımlılıkların fizyolojik ve psikolojik olumsuz etkileri açık bir şekilde görülmektedir (Irmak ve Erdoğan, 2016; Batıgün ve Kılıç 2011). Literatür dikkate alındığında özgüven eksikliği, öfke patlamaları, sosyal olarak kabul görme, düşük benlik saygısı gibi olumsuz psikolojik

değişkenlerin bağımlılıklarla ilişkilendirildiği görülmektedir(Avşar, Koç ve Aslan, 2016)

Araştırmalarda ergenlik dönemi ve ilk yetişkinlik yıllarında bulunan bireylerin yoğun olarak akıllı telefon kullanım davranışı sergileyen grup olduğu bilinmektedir. Buna ek olarak özellikle ergenlik ve ilk yetişkinlik yılları bireylerin kendilerini tanıma, kimlik oluşturma, sosyal olarak kabul görme tutumlarında artış olduğu bir gelişim sürecidir (Santrock, 2012). Bu bilgi ışığında sosyal istenirlik ve akıllı telefon bağımlılığı kavramalarının birbirleriyle ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Araştırma sonucunda iki değişken arasında bir ilişki saptanması halinde önleme programlarına dâhil öneriler sunmada, araştırmanın bulguları veri tabanı olarak kullanılabilir ve sonraki araştırmalara yol gösterici olabilir.

1.4. Araştırmanın sınırlılıkları

1. Araştırma bulguları kullanılan ölçeklerin ölçmüş olduğu bulgularla sınırlıdır.
2. Araştırmada kullanılan örneklem grubu sebebiyle bulguların genele yayılması mümkün olmayabilir
3. Araştırmada kullanılan kendini değerlendirme tarzı ölçekler, bireylerde sosyal olarak kabul görme tutumunu etkilemiş olabilir, katılımcılar cevaplarda yanıltıcı davranmış olabilir.

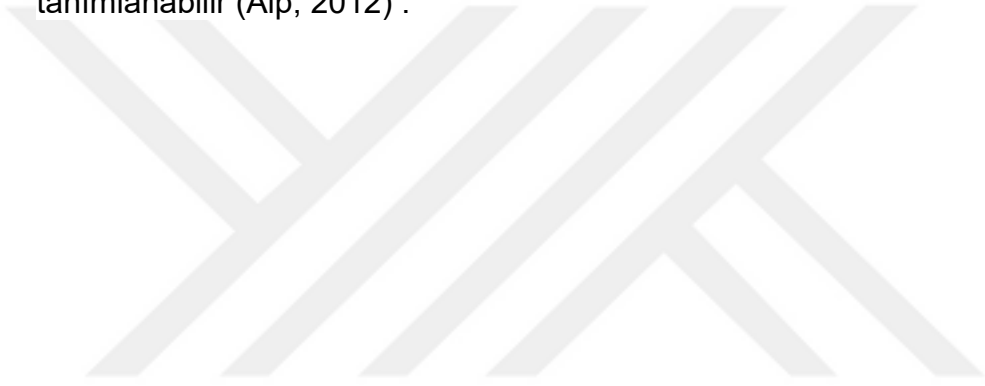
1.5. Tanımlar

Akıllı Telefon: Akıllı telefonlar tasarımları ve sunduğu hizmetler açısından değerlendirilirken cep telefonu kategorisinde ayrı bir yere konumlandırılmalıdır. Basit cep telefonları basit sözlü ve yazılı iletişim imkânı sunarken akıllı telefonlar ara yüz ve multimedya imkânlarıyla Dünyayı sınırsız bir hale getirmektedir (Chow ve ark, 2012).

Bağımlılık: Bağımlılık bir maddeye ya da davranışa duyulan engellenemeyen, kontrol edilemeyen ve işlevsellikte bozulmaya sebep olan tutum olarak tanımlanabilir (Günüç ve Kayri, 2010).

Akıllı Telefon Bağımlılığı: Akıllı telefon bağımlılığı, akıllı telefonun yokluğu halinde hissedilen huzursuzluk, eksik hissetme ve çevrimiçi olma ihtiyacıdır. Litaratüre bakıldığında bu durumun nomofobi kavramıyla da açıklandığı görülmektedir (Erdem, Türen ve Kalkın, 2017).

Sosyal İstenirlik: Sosyal istenirlik kavramı bireylerin içerisinde yaşadıkları topluma uygun olarak davranma ve bu şekilde kabul görme beklentisi olarak tanımlanabilir (Alp, 2012) .

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Bağımlılık Kavramı

Bağımlılık bireylerde bir maddeye, bir duruma veya bir davranışa karşı engellenemeyen, kontrolü mümkün olmayan ve sosyal yaşantıda sorunlara yol açan tutumlardır. Bağımlılık davranışları bireylerde fizyolojik ve psikolojik etkilerle birlikte gerçekleşir (Dikeç ve Kebapçı, 2018). Alan yazın dikkate alındığında bağımlılık kavramı çoğunlukla bir madde ile ilişkilendirilse de davranışsal bağımlılıklarda bulunmakta ve bireylerin yaşamlarını ciddi ölçüde etkilemektedir. Bağımlılık kavramının DSM V tanı kriterlerine bakıldığında bağımlılığın “tolerans gösterme, uzaklaşma, tekrarlama, kurtulma arzusu, çaba sarfetme, feda etme ve bırakamama” döngüsü etrafında şekillendiği görülmektedir (DSM-V).

2.1.1. Davranışsal Bağımlılık

Litaratür incelendiğinde madde bağımlılıkları tarihçe olarak eskilere dayansa da davranışsal bağımlılıklar da hızla artmakta ve yeni araştırmalara konu olmaktadır. Davranış kavramı bireylerin dışardan gözlenebilen sözlü ve sözsüz hareketlerinin bütünü olarak tanımlanabilmektedir. Bağımlılık kavramı ise bir madde veya davranışa karşı duyulan tekrarlama isteğinin, keyfin ve merkezi sinir sisteminin etkili olduğu bir süreci içermektedir (Ezoe ve Masahiro, 2013).

Davranışsal bağımlılık bireylerde ödül-ceza alanının aktif olmasını başka bir ifadeyle “dopamin” salınımıyla ilişkilidir. Madde bağımlılığı ve davranışsal bağımlılıkların birbirinden ayrıştığı en önemli nokta davranışsal bağımlılıkların

bireyler bazında değişebiliyor olmasıdır (Akın, 2018). Davranış bağımlılıkları alışveriş yapma, çalma (kleptomani), saç yeme (trikotillomani), tırnak yeme, aşırı derecede spor yapma, problem şekilde internet kullanımı, patolojik kumar oynama, oyun oynama, iş, ilişki ve son olarak akıllı telefon (nomofobi) olarak sıralanabilir (Dirik, 2016). Litaratürde farklı davranışsal bağımlılıklarda bulunmaktadır fakat yaygınlığın bu bağımlılık türleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Savcı ve Aysan, 2017).

2.1.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı

Gelişen teknoloji ile birlikte Dünya globalleşmekte, sınırlar ortadan kalkmakta ve her türlü bilgiye erişim hızı artmaktadır. Teknolojinin gelişimi ve akıllı telefonlar bireylerin yaşantısında iş akışının hızlanması, kolay haberleşme ve yeni iş alanları gibi olumlu yönleriyle hayatımıza girmiştir. Bu açılarla bakıldığında ve değişen yaşam standartlarıyla beraber akıllı telefonlar bireylerin yaşantısında bir ihtiyaç halini almıştır (Yıldırım ve Selami, 2018).

Akıllı telefonlar olumlu yönlerine rağmen aşırı zaman harcama, birebir iletişimden mahrum kalma, artan kabul görme tutumları, diğer bireylerin yaşantılarıyla kendi yaşantısını kıyaslama, benlik saygısını sorgulama gibi olumsuz değişkenleri de beraberinde getirmektedir (Vardar, 2012)Literatürde akıllı telefon bağımlılığı için "nomofobi (no mobile phone phobia)" kavramının kullanıldığı görülmektedir. Bu kavram, bireylerin akıllı telefonların yokluğundan duydukları huzursuzluğu, eksiklik hissini ve akıllı telefon varlığına duyulan ihtiyacı betimlemektedir (Dikeç ve Kebapçı, 2018).

Bu durum bireylerde telefonları yanlarında olmadan dışarı çıkmama, telefonları olmadığında izole hissetme ve yalnız hissetme, kaygılanma gibi tutumlara sebep olabilir. Bu bağımlılıktan muzdarip olan bireylerde sürekli bildirimleri, çağrı ve mesajları kontrol etme dürtüsü görülmektedir. Akıllı telefon bağımlılığın yaygınlaşması, bireylerin risk grubunda olması diğer bağımlılıklara göre daha kolay gerçekleşebilme ihtimali taşımaktadır. Bu duruma sebep olan şey cihazların her an bireyin yanında taşınabilecek düzeyde portatif olması ve işlevselliğinin de bir bilgisayara eşdeğer olması olabilir (Kahyaoğlu ve ark, 2016). Bir başka açıdan bakıldığında akıllı

telefonlar ve sundukları uygulamalar, günümüzde özellikle de ergenler arasında kimliklerini sembolize etmede aracı olarak görülmektedir (Mert ve Özdemir, 2018).

2.1.3. Akıllı Telefon Bağımlılığın Fizyolojik- Psiko-sosyal ve Bilişsel Boyutları ve Tanımlanmasının Önemi

Park ve Lee (2012) akıllı telefonların sağlık açısından incelenen olumsuz etkilerini fizyolojik, bilişsel ve psiko-sosyal olarak üç sınıfta toplamıştır. Fizyolojik etkiler; uzun süre ekrana bakma ve mavi ışığa maruz kalma sonucunda görme işleviyle ilgili yaşanan sorunlar, uygun olmayan zamanlarda telefona bakma tutumu sebebiyle fiziksel kazaya maruz kalma, iskelet, kas sistemi ağrıları, uykusuzluk olarak sıralanırken, bilişsel etkilerde; kontrasyonda azalma ve başa çıkma becerilerinde azalma gibi etkiler sıralanabilmektedir (Sönmez, 2010). Akıllı telefon bağımlılığın psiko-sosyal boyutlarına bakıldığında çok yönlü değişkenler olduğu fark edilmektedir. Akıllı telefonların sunmuş olduğu sosyal medya platformları (Instagram, Whatsapp, Facebook vb.) sebebiyle bireyler birebir iletişim yerine bu araçları kullanmayı tercih etmekte ve sözlü iletişim azalmaktadır. Özellikle ergenlik dönemindeki ve ilk yetişkinlik yıllarındaki bireyler için akıllı telefonlar ve kullanılan sosyal medya platformları kendilerini dışarıya ifade etmede, ideal benlik sergilemede ve kabul gören bir kimlik inşa etmede bir aracı görevi görmektedir (Özkorumak ve Tiryaki, 2011).

Akıllı telefonlar sundukları sınırsızlık sebebiyle, bireylere kolayca başka hayatlara ulaşma ve inceleme fırsatı sunmaktadır. Bu kolay ulaşım imkânı özellikle ergenlik döneminde kimlik arayışı döneminde görülen kıyaslamaların aşırı derece yapılmasına ve sağlıklı bir noktada bırakılamamasına sebep olabilir. Yine ergenlik ve ilk yetişkinlik yıllarının özellikleri arasında olan hayal kurma durumu aşırı hayalcilikle sonuçlanabilir ve bu durum bireylerde hayal kırıklığına uzanabilecek bir psikolojik süreci başlatabilir (Santrock, 2012). Bu sınırsızlık bireylerin siber zorbalığa maruz kalma, istismara uğrama riskini artırabilir (Demir, 2018). Akıllı telefonlar kullanım imkânı sundukları uygulamalar sayesinde, bireylerde gerçek olmayan bir değer hissi

oluşturabilir çünkü tasarımları itibariyle tüm uygulamalar bireye özel olmaya ve kişiselleştirilmeye (kişiyeye özel takvimler, albümler vb.) uygundur (Tohumcu, 2018).

Bu durumda gerçek benlik ve ideal benlik arasında bir karmaşaya sebep olabilir. Yapılan çalışmalar akıllı telefon bağımlılığının bireylerde düşük benlik saygısı, izolasyon, kişilerarası iletişimde azalma, kıskançlık, onay alma, uykusuzluk ve toplumsal olarak kabul görme gibi değişkenlerle ilişkili olduğunu ifade etmektedir (Eryılmaz ve Deniz, 2019). Akıllı telefonlar ve internet erişimi hızları ve sundukları ulaşım imkânı sebebiyle yararlı bilgiye ve ortama ulaşmada olduğu kadar zararlı ortamlara ulaşmada da aracı olabilirler. Bu yönleriyle düşünüldüğünde aslında akıllı telefon bağımlılığı beraberinde sosyal medya bağımlılığı, oyun bağımlılığı, online olarak kumar oynama, alışveriş bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıkları getirebilir. Bunların yanı sıra akıllı telefon kullanımının bireylerin sözlü iletişimlerini kısıtladığı bilinmektedir. Bu durum bireyler arasındaki etkileşimdeki azalmaya, aile içinde yaşanıyorsa aile bireyleri arasındaki iletişimde azalmaya sebep olabilmektedir (Spitzer, 2015). Bu risk beraberinde iletişimsizlikten kaynaklı aile için sorunları da getirebilmektedir (Sönmez, 2010). Tüm bu sebeplerle akıllı telefon bağımlılığının bilinmesi, bireylerin yaşam kalitelerini artırma ve akıllı telefonun doğru kullanımına teşvik etme açısından önem taşımaktadır (Elmas ve ark, 2015).

2.2. Sosyal İstenirlik Kavramı

Sosyal istenirlik; bireylerin içinde buldukları kültüre uygun davranış ve yargılar kapsamında davranışlarını şekillendirmesidir. Birey sosyal istenirlik tutumu içerisinde istenilen davranışları abartarak sergilerken, arzulanmayan davranışları bastırma, reddetme eğilimindedir (Akın, 2010). Bir başka açıklamayla sosyal istenirlik veya "iyi takliti" "kültürel olarak uygun ve kabul edilebilir bir şekilde yanıt verme ve bu şekilde onaylanma gereğini yansıtan bireysel farklılık değişkeni ve önyargılı tepkidir". Bireylerdeki sosyal istenirlik tutumunun, onay alma ihtiyacından temel aldığı da ifade edilebilir. Sosyal istenirlik kavramının onay alma davranışı ile olan bağlantısı gerçek hayatta ve sosyal medyada kabul gören olma tutumunu etkiliyor olabilir. Bu bağlamda

sosyal istenirlik kavramı negatif veya pozitif olarak onay alma, anne baba tutumları, öz güven, depresyon, kaygı bozukluğu, narsizm gibi kavramlarla karşılıklı etkileşim içerisinde olabilir (Altıntaş, 2019; Akın, 2010; Crowne ve Marlowe, 2018).

Sosyal istenirlik kavramı ilk olarak 1960 yıllarda çalışılmaya başlanmıştır. Block (1965) ve Crowne ve Marlowe'un (1960) yıllarında sosyal istenirlikle ilgili yapmış olduğu çalışmalar bu kavramın tanınmasında önemli rol oynamıştır (Ayan, 2016). Sosyal istenirlik kavrama bireysel yaşantılara ve kültürel beklentilere göre farklılaşabilmektedir (Alp, 2012).

2.2.1.Sosyal İstenirlik Teorisi

Sosyal istenirlik teorisine göre bireylerin tutum sergilediği iki alan bulunmaktadır. Bunlardan birincisi "Kendini Aldatma (self deception)" diğeri ise "İzlenim Yönetimi" alanıdır. Bu iki alan arasında ki temel fark kendini aldatma alanında bireyin şahsi talebi bulunurken izlenim yönetimi alanında toplumun beklenti ve talepleri bulunmasıdır.

2.2.1.1. Öz-aldatma (Self Deception)

Paulhus ve John'un (1998) açıklamasına göre kendini aldatma tutumunda bir egoistik tutum söz konusudur (Sağlam, 2012). Sosyal istenirliğin, kendini aldatma alt boyutunda tutum sergileyen bir bireyin narsisizme yakın derece öz güven sergilediği ifade edilebilir. Alan yazına göre kendini aldatma tutumunu da olumlu ve olumsuz yönlerle ayırlamak mümkündür. Bireyin kendine ait ve pozitif sayılabilecek taraflarını olduğundan fazla göstermesi ve negatif yönlerini yok sayması şeklinde bu ayırım yapılabilir. Bu bilgiye dayanarak kendini aldatma kavramı kendi içerisinde iki uçtan oluşan bir tutumdur denilebilir (Akın, 2010) .

2.2.1.2. İzlenim Yöntemi

Alan yazın incelendiğinde izlenim yönetimi alanında bilinen ilk çalışmanın sosyal çalışmalarıyla bilinen Goffman (1982) olduğu bilinmektedir (Milfont, 2009). İnsan yaşamı boyunca, birçok farklı rolü edinmek durumundadır. Bireyin üstlendiği her bir rol kendi getirileriyle birlikte sahiplenildiği için diğ

bireylerin görüş ve tutumları da önem kazanmaktadır (Akın, 2010). Bireylerin çevreye ve kültüre uygun cevap verme tutumlarını içeren izlenim yönetimi başka bir tanımla sosyal alanda kabul görecektir davranış kalıplarının benimsenmediği (Milfont, 2009). İzlenim yönetimi etkisi altında kalan bireylerde sosyal kaygı, olumsuz veya mükemmeliyetçi anne baba tutumlarının etkisi gözlenebilir. İzlenim yönelimi tutumları sergileyen bireylerde akıllı telefonlar aracılığıyla onay almaya yaklaştıracak medya platformlarının kullanımında artış gözlenebilir (Akın, 2010; Sağlam, 2012; Işık ve Kaptangil, 2018).

2.3. Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Sosyal İstenirlikle İlgili Çalışmalar

Karaslan ve Budak (2012) Akıllı telefon kullanan bireylerin profillerini incelemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmada, daha çok ergen gruplarında yoğunluk olduğunu saptamıştır.

Taner (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada akıllı telefon kullanıcı profilleri incelenmiş ve demografik değişkenler göz önüne alınmıştır. Çalışma sonucunda artan eğitim düzeyinin akıllı telefonların olumlu yönde kullanımıyla pozitif bir ilişki içerisinde olduğu görülmüştür.

Süler (2016) akıllı telefon bağımlılığı ve öznel mutlu oluş düzeylerini incelediği çalışmada, değişkenlere bakıldığında istatistiksel verilerde anlamlı ve olumsuz yönde ilişki olduğunu saptamıştır.

Kumcağız ve Gündüz (2016) örneklem grubu üniversite öğrencilerinden oluşan çalışmada bireylerin öznel iyi oluşları ve akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedeflemiştir. Yapılan çalışma sonucunda iki değişken arasında negatif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Aynı çalışmada incelemeye alınan demografik değişkenler sonucunda cinsiyet, anne baba tutumları, maddi imkan değişkenlerinin de iyi oluş ve akıllı telefon bağımlılığında etkili olduğu saptanmıştır.

Özen ve Topçu (2017) 345 Tıp Fakültesi öğrencisi ile gerçekleştirdiği çalışmada akıllı telefon bağımlılığı, depresyon, okb ve aleksitimi arasındaki

ilişkiyi incelemiştir. Yapılan analizler sonucunda tüm değişkenlerin birbiri ile ilişkili olduğu saptanmıştır.

Sağlam'ın (2012) de yaptığı araştırmada çalışan ve yönetici arasında sosyal istenirlik ve orjinallik seviyelerini karşılaştırmayı amaçlanmış, araştırma da özgünlük ve sosyal istenirlik kavramları birbirleri ile ilişkilendirilmiştir. Bu ilişkiye bakıldığında öz-yabancılaşma ve özgünlük kavramlarının negatif etkiye sahip olduğu saptanmıştır.

Zekeriya Alp (2012) çalışmasında çalışanların ve emeklilerin sosyal istenirlik öz-duyarlık ile seviyeleri arasında bulunan bağlantıların incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yapılan bu araştırma neticesinde çalışan ve emeklilerin sosyal istenirlik ve öz-duyarlık düzeyleri arasında ilişkiler olduğu saptanmıştır.

Erhan Şahin (2016) Araştırmasında sporcu ve sporcu olmayan bedensel engellilerin sosyal istenirlik düzeyleri ile özgüven düzeylerinin incelenmesidir. Araştırma sonucunda katılımcıların özgüven ve sosyal istenirlik düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır.

Burhan Çınar, Alper Duran, Hülya Taştan (2019) Araştırmasında sosyal istenirliğin alt boyutları olan izlenim yönetimi ve öz aldatmanın, çevreci duyarlılık, tutum ve davranışa olan etkisi doğa tabanlı tur katılımcıları incelenmektedir. Çalışmaya göre hem izlenim yönetimi hem de öz aldatmanın, çevresel duyarlılık, tutum ve davranış üzerinde düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma Akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacı ile tanımlayıcı araştırma yöntemlerinden olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, geçmiş yaşantıda ya da şimdiki zamanda var olan bir olayı tanımlamayı hedefleyen bir yaklaşımdır. Burada amaç değişim sağlamak değil gözlemlemektir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışma evreni KKTC de aktif olarak üniversite öğrencisi olan bireylerden oluşurken çalışmanın örneklem grubu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Lefkoşa ilçesinde bulunan Yakın Doğu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünde 2019-2020 güz döneminde eğitim gören 419 öğrenciden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, araştırmanın amacı doğrultusunda Sosyo-demografik Bilgi Formu, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu (ATBÖ-KF) ve İki Boyutlu Sosyal İstenirlik Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Form, araştırmacı tarafından araştırmaya katılanların sosyodemografik verilerini belirlemek amacıyla, literatür çerçevesinde hazırlanmıştır.

Hazırlanan formda yaş, cinsiyet, medeni durum, kiminle yaşandığı, cep telefonu/akıllı telefon kullanım özellikleri gibi değişkenler yer almaktadır.

3.3.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu (ATBÖ-KF)

Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Known ve arkadaşları tarafından (2013) tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye Noyan ve arkadaşları (2015) tarafından uyarlaması yapılmıştır. Ölçeğin temel amacı bireylerin akıllı telefon kullanımı bağımlılığı riskini saptamaktır. Ölçek 10 maddeli ve 6'lı Likert tipinde geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek puanlar 10-60 arasında farklılaşmakta ve ölçekten alınan puan arttıkça bağımlılık riskinin arttığı görülmektedir. Known ölçeğin kesme puanını kadın katılımcılar için 33. Erkek katılımcılar için 31. Olarak bildirmiştir. Kore örnekleminde erkekler için kesme puanı 31, kadınlar için 33 olarak belirtilmiştir. Noyan tarafından Türkçeye çevrilen ölçeğin Türk örneklemindeki Cronbach alfa katsayısı 0.91'dir (Noyan ve ark, 2015).

3.3.3. Sosyal İstenirlik

Sosyal İstenirlik Ölçeği Akın (2015) tarafından bireylerin sosyal istenirlik tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçek 29 maddeli ve 5'li Likert tipinde bir ölçektir. Ölçekte bireylerin cevap verebileceği seçenekler "hiç uygun değil, uygun değil, biraz uygun, uygun ve tamamen uygun" seçenekleri bulunmaktadır. Ölçek öz-aldatma ve izlenim yöntemi olarak iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin test- tekrar test puanları .izlenim yöntemi için .83 öz aldatma alt boyutu için .79 olarak saptanmıştır. Ölçeğin Cronbach alpha katsayısı öz aldatma alt boyutu için .95, izlenim yönetimi için .96 olarak bulunmuştur (Akın, 2015)

3.4. Verilerin Toplanması

Öncelikli araştırmada kullanılması planlanan ölçekler için gerekli izinler alınmış ve tez önerisi Yakın Doğu Üniversitesi etik kuruluna sunulmuştur. Araştırma başlangıcı için araştırmanın yürütüleceği ilgili kurumlardan izin alınmıştır. 2019 – 2020 Güz Döneminde üniversitede eğitim görmekte olan 18-27 yaş

aralığındaki 419 öğrenciye ders başlangıcından önce araştırmanın hedefi ve ölçeklere dair bilgilendirme yapılmış katılımında gönüllü olmanın esas olduğu belirtilmiş sonrasında anketler dağıtılmış ders bitiminde geri toplanmıştır. Katılımcılara elde edilen bilgilerin yalnızca araştırma hedefi doğrultusunda kullanılacağı, kişisel tüm bilgilerin gizli tutulacağı belirtilmiştir. Kesitsel desen yöntemi ile dağıtılan anketler gün ders bitiminde öğrencilerden geri toplanmıştır. Tüm veri toplama süreci etik kurulun onayından sonra 4 hafta sürmüştür.

3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırma bulgularının belirlenmesi için kullanılan istatistiksel çözümlenmeler Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 25.0 yazılımı aracılığıyla yapılmıştır.

Arşatrmada Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğine ait Cronbach Alfa katsayısı 0,90 bulunurken, Sosyal İstenirlik Ölçeğine ilişkin Cronbach Alfa katsayısı 0,87 bulunmuştur.

Katılımcıların sosyo-demografik durumlarına dair veriler frekans analizi yapılarak hesaplanmış, Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Sosyal İstenirlik ölçeklerinden aldıkları puanlar betimsel istatistiklerle gösterilmiştir.

Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleriyle Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Sosyal İstenirlik ölçeklerinden aldıkları puanlar karşılaştırılmadan önce normal dağılıma uyum Kolmogorov-Smirnov testi, Q-Q grafiği ve çarpıklık katsayısı ve basıklık basıklık katsayısı ile incelenmiş aşağıda görüleceği üzere normal dağılıma uyduğu belirlenmiştir.

	İstatistik	sd	p	Çarpıklık	Basıklık
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	0,07	419	0,000	0,08	-0,92
Öz-aldatma	0,05	419	0,009	-0,22	-0,05
İzlenim yöntemi	0,05	419	0,037	-0,27	-0,20
Sosyal İstenirlik Ölçeği	0,03	419	0,200	-0,22	0,03

Öğrencilerin cinsiyetine, doğrum yerine, çalışma durumuna göre Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Sosyal İstenirlik ölçeklerinden aldıkları puanları bağımsız örneklem t testiyle karşılaştırılmış olup, diğer karşılaştırmalarda ANOVA kullanılmış ve ileri analizi olarak Tukey testi yapılmıştır. Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ile Sosyal İstenirlik Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar için Pearson testi uygulanmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 1.

Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri (n=419)

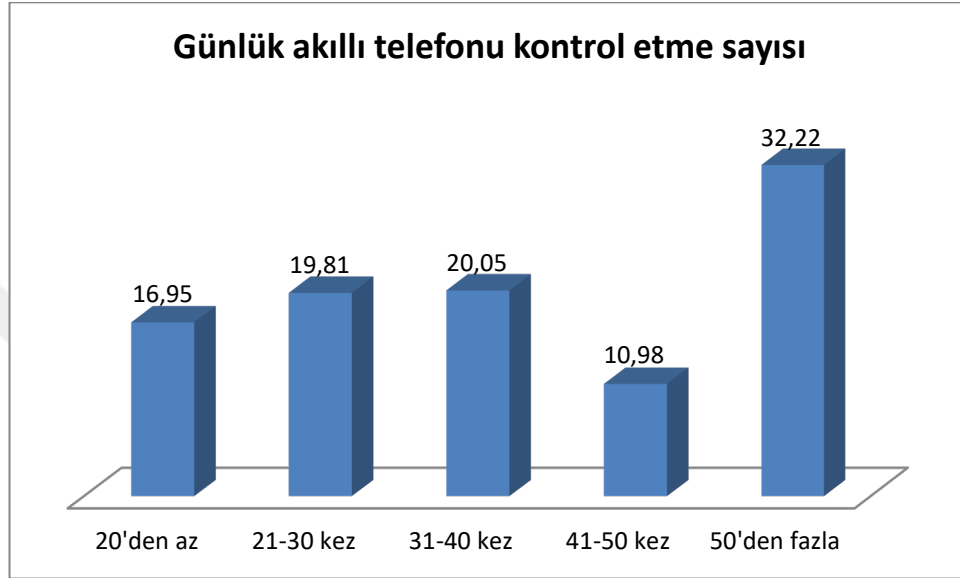
	n	%
Cinsiyet		
Kadın	217	51,79
Erkek	202	48,21
Yaş		
20 yaş ve altı	82	19,57
21-22 yaş	185	44,15
23 yaş ve üzeri	152	36,28
Doğum yeri		
Kıbrıs	58	13,84
Türkiye	361	86,16
Medeni hal		
Bekar	339	80,91
Nişanlı	12	2,86
Evli	5	1,19
İlişkisi var	63	15,04
Birlikte yaşanan kişiler		
Yalnız	74	17,66
Aileyle	80	19,09
Arkadaşlarıyla	265	63,25

Üniversite yılı		
Bir yıl	22	5,25
İki yıl	73	17,42
Üç yıl	138	32,94
Dört yıl	150	35,80
Beş yıl ve üzeri	36	8,59
Çalışma durumu		
Çalışan	100	23,87
Çalışmayan	319	76,13
Akademik başarı durumu		
Okula yeni başlayan	30	7,16
Bütün dersleri geçen	257	61,34
Birkaç dersten kalanı, fakat uzatmayan	103	24,58
Dönem uzatan	29	6,92
Akademik performansı değerlendirme		
Çok iyi	96	22,91
İyi	184	43,91
Orta	121	28,88
Kötü/Çok kötü	18	4,30

Tablo 1.'de çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerine göre dağılımına ilişkin frekans analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

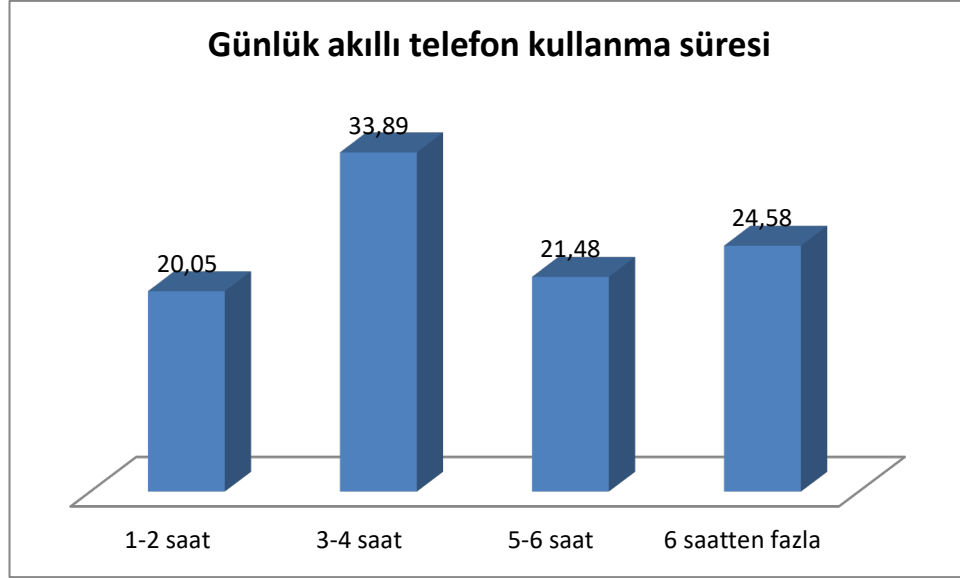
Tablo 1. incelendiğinde, çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin %51,79'unun kadın, %48,21'inin erkek olduğu, %19,57'sinin 20 yaş ve altında, %44,15'inin 21-22 yaş arasında ve %36,28'inin 23 yaş ve üzerinde olduğu, %13,84'ünün Kıbrıs'ta, %86,16'sinin Türkiye'de doğduğu, %80,91'inin bekar olduğu, %17,66'sinin yalnız, %19,09'unun ailesiyle ve %63,25'inin arkadaşlarıyla birlikte yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %5,25'inin üniversitedeki ilk yılı, %17,42'sinin ikinci, %32,94'ünün üçüncü, %35,80'inin dördüncü ve %8,59'unun beşinci yılı olduğu, %23,87'sinin okul dışında gelir getirici bir işte çalıştığı görülmüştür. Araştırmaya katılan

öğrencilerin %61,34'ünün bütün derslerini geçtiği, %24,58'inin birkaç dersten kaldığı ancak okulunun uzamadığı, %6,92'sinin ise dönem uzattığı saptanmış olup, öğrencilerin %22,91'i akademik performansını çok iyi, %43,91'i iyi, %28,88'i orta ve %4,30'u kötü/çok kötü şeklinde değerlendirmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısı

Şekil 1.'de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin *akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısının* dağılımı gösterilmiş olup, öğrencilerin %16,95'inin akıllı telefonlarını günde 20'den az, %19,81'inin 21-30 kez, %20,05'inin 31-40 kez, %10,98'inin 41-50 kez ve %32,22'sinin 50'den fazla kez kontrol ettiği belirlenmiştir.

Şekil 2. Öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kullanma süresi

Şekil 2.'de gösterilen Öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kullanma süresinin dağılımına ilişkin bulgular incelendiğinde, öğrencilerin %20,05'inin günde 1-2 saat, %33,89'unun 3-4 saat, %21,48'inin 5-6 saat ve %24,58'inin 6 saatten fazla süreyle akıllı telefon kullandıkları saptanmıştır.

Tablo 2.

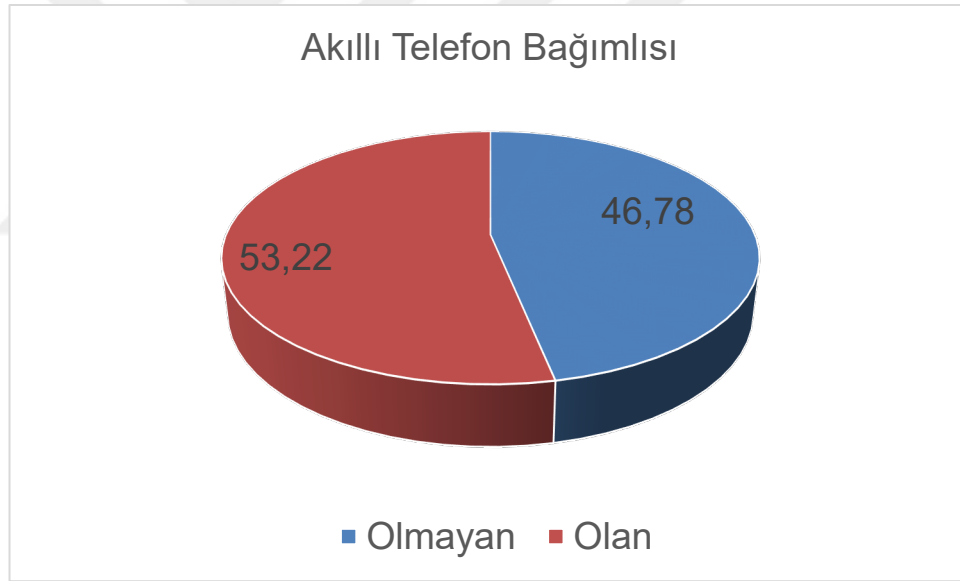
Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanları (n=419)

	n	\bar{x}	s	Min	Max
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	419	33,56	13,16	10	60
Öz-aldatma	419	46,47	7,95	19	65
İzlenim yöntemi	419	56,07	10,84	25	80
Sosyal İstenirlik Ölçeği	419	102,55	17,18	47	145

Tablo 2.'de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarına ilişkin betimsel istatistikler gösterilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden $33,56 \pm 13,16$ puan aldıkları saptanmış olup, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden alınan en düşük puanın 10, en yüksek puanın ise 60 olduğu saptanmıştır.

Öğrenciler Sosyal İstenirlik ölçeği genelinden $102,55 \pm 17,18$ puan alırken, ölçekte yer alan Öz-aldatma alt ölçeğinden $46,47 \pm 7,95$ puan, İzlenim yöntemi alt boyutundan $56,07 \pm 10,84$ puan almıştır.

Şekil 3. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı durumları

Şekil 3. incelendiğinde, araştırma kapsamına alınana öğrencilerin %53,22'sinin

Tablo 3.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Cinsiyet	n	\bar{x}	s	t	p
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	Kadın	217	33,38	13,15	-0,291	0,771
	Erkek	202	33,76	13,19		
Öz-aldatma	Kadın	217	46,41	7,73	-0,166	0,868
	Erkek	202	46,54	8,20		
İzlenim yöntemi	Kadın	217	57,75	10,32	3,314	0,001*
	Erkek	202	54,28	11,11		
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Kadın	217	104,16	16,37	1,995	0,047*
	Erkek	202	100,82	17,90		

* $p < 0,05$

Tablo 3.'te çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin cinsiyetlerine göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları gösterilmiştir.

Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin cinsiyetlerine göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım bulunmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Sosyal İstenirlik Ölçeğindeki Öz-aldatma alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark olmadığı saptanırken, Sosyal İstenirlik Ölçeği genelinden ve İzlenim yöntemi alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kadın öğrencilerin Sosyal İstenirlik Ölçeği genelinden ve İzlenim yöntemi alt ölçeğinden aldıkları puanlar erkek öğrencilere göre yüksektir.

Tablo 4.

Öğrencilerin yaş ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanları arasındaki ilişki (n=419)

		Yaş
Akıllı Telefon	r	0,025
Bağımlılığı Ölçeği	p	0,617
	r	0,010
Öz-aldatma	p	0,841
	r	0,029
İzlenim yöntemi	p	0,554
	r	0,023
Sosyal İstenirlik Ölçeği	p	0,641

Tablo 4. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği verileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 5.

Öğrencilerin doğum yerine göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Doğum yeri	n	\bar{x}	s	t	p
Akıllı Telefon	Kıbrıs	58	34,98	14,03	0,885	0,377
Bağımlılığı Ölçeği	Türkiye	361	33,34	13,02		
Öz-aldatma	Kıbrıs	58	47,24	7,48	0,793	0,428
	Türkiye	361	46,35	8,03		
İzlenim yöntemi	Kıbrıs	58	58,91	9,44	2,160	0,031*
	Türkiye	361	55,62	10,99		
Sosyal İstenirlik	Kıbrıs	58	106,16	15,62	1,727	0,085
Ölçeği	Türkiye	361	101,97	17,37		

* $p<0,05$

Tablo 5'te Kıbrıs ve Türkiye doğumlu öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçek verilerinin karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Kıbrıs ve Türkiye doğumlu öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği verileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım bulunmadığı ve yakın puanlar aldıkları belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin doğum yerine göre Sosyal İstenirlik Ölçeği genelinde ve Öz-aldatma alt ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ayrım olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$). Öğrencilerin doğum yerine göre ölçekteki İzlenim yöntemi alt ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Doğum yeri Kıbrıs olan öğrenciler İzlenim yöntemi alt ölçeğinden, Türkiye'de doğan öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır.

Tablo 6.

Öğrencilerin medeni haline göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Medeni hal	n	\bar{x}	s	t	p
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	Bekar	339	33,43	12,98		
	Evli/Nişanlı/İlişkisi var	80	34,13	13,94	-0,424	0,672
Öz-aldatma	Bekar	339	46,30	8,02		
	Evli/Nişanlı/İlişkisi var	80	47,21	7,67	-0,925	0,355
İzlenim yöntemi	Bekar	339	56,11	10,83		
	Evli/Nişanlı/İlişkisi var	80	55,91	10,92	0,148	0,882
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Bekar	339	102,41	17,32		
	Evli/Nişanlı/İlişkisi var	80	103,13	16,68	-0,334	0,738

Öğrencilerin medeni durumuna göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması için uygulanan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 6.'da verilmiştir.

Araştırmaya kalıtım gösterenlerin medeni durumuna göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrımın bulunmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bekar olan ve Evli/Nişanlı/İlişkisi olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin medeni durumuna göre Sosyal İstenirlik Ölçeği genelinden ve ölçekteki Öz-aldatma ve İzlenim yöntemi alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasındaki ayrımın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 7.

Öğrencilerin birlikte yaşadıkları kişilere göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Kişiler	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	Yalnız	74	33,80	12,96	10	56	0,078	0,925	
	Aileyle	80	33,05	13,45	10	60			
	Arkadaşlarıyla	265	33,65	13,17	10	60			
Öz-aldatma	Yalnız	74	46,73	7,42	32	65	0,473	0,623	
	Aileyle	80	47,14	7,38	34	65			
	Arkadaşlarıyla	265	46,20	8,27	19	65			
İzlenim yöntemi	Yalnız	74	54,68	9,37	32	80	3,538	0,030*	1-2
	Aileyle	80	58,86	9,14	39	80			2-3
	Arkadaşlarıyla	265	55,62	11,55	25	80			
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Yalnız	74	101,41	15,47	71	145	2,024	0,133	
	Aileyle	80	106,00	15,21	74	145			
	Arkadaşlarıyla	265	101,82	18,10	47	145			

* $p<0,05$

Tablo 7'de araştırmaya alınan öğrencilerin birlikte yaşadıkları kişilere göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği puanlarının karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklem t testinden elde edilen bulgular gösterilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin birlikte yaşadıkları kişilere göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel puanları arasında anlamlı bir ayrım olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Yalnız, ailesiyle ve arkadaşlarıyla yaşayan öğrenciler akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden benzer puanlar almıştır.

Araştırmaya dahil olan öğrencilerin birlikte yaşadıkları kişilere göre Sosyal İstenirlik Ölçeği genelinde ve ölçekteki Öz-aldatma alt ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ayrım olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Öğrencilerin birlikte yaşadıkları kişilere göre ölçekte bulunan İzlenim yöntemi alt ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım olduğu saptanmış olup, ailesiyle yaşayan öğrencilerin İzlenim yöntemi alt ölçeğinden diğer öğrencilere göre daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır ($p<0,05$).

Tablo 8.

Öğrencilerin üniversitede okuma yılına göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Üniversite yılı	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	Bir yıl	22	34,27	12,69	17	60	0,105	0,981	
	İki yıl	73	33,10	12,46	10	58			
	Üç yıl	138	33,99	13,39	10	60			
	Dört yıl	150	33,48	13,28	10	60			
	Beş yıl ve üzeri	36	32,81	14,04	10	60			
Öz-aldatma	Bir yıl	22	48,45	7,77	30	65	0,959	0,430	
	İki yıl	73	45,53	8,89	19	63			
	Üç yıl	138	46,02	7,52	22	61			
	Dört yıl	150	47,11	7,68	28	65			
	Beş yıl ve üzeri	36	46,22	8,76	24	65			
İzlenim yöntemi	Bir yıl	22	56,64	12,86	34	80	2,525	0,040*	2-4
	İki yıl	73	54,40	11,31	28	77			3-4
	Üç yıl	138	54,88	10,30	25	78			4-5
	Dört yıl	150	58,23	10,38	30	80			
	Beş yıl ve üzeri	36	54,72	11,52	29	80			
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Bir yıl	22	105,09	19,23	64	145	1,944	0,102	
	İki yıl	73	99,93	18,85	47	136			
	Üç yıl	138	100,91	16,31	49	137			
	Dört yıl	150	105,34	16,31	62	145			
	Beş yıl ve üzeri	36	100,94	18,32	61	145			

* $p < 0,05$

Öğrencilerin üniversite yıllarına göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği puanlarının karşılaştırılması için ANOVA testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 8.'de gösterilmiştir.

Öğrencilerin üniversite yıllarına göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrımın bulunmadığı

belirlenmiştir ($p>0,05$). Üniversite yıllarına bakılmaksızın öğrenciler Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden benzer puanlar almışlardır.

Öğrencilerin üniversite yıllarına göre sosyal istenirlik ölçeği genelinde ve ölçekteki öz-aldatma alt ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ayrım olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Öğrencilerin okudukları yıla göre ölçekte bulunan izlenim yöntemi alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ayrımın bulunduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Dört yıldır üniversitede olan öğrencilerin izlenim yöntemi alt ölçeğinden iki yıldır, üç yıldır, beş yıl ve daha uzun süredir üniversitede olan öğrencilere göre daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır.

Tablo 9.

Öğrencilerin çalışma durumuna göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Çalışma durumu	n	\bar{x}	s	t	p
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	Çalışan	100	33,72	11,62	0,136	0,892
	Çalışmayan	319	33,51	13,62		
Öz-aldatma	Çalışan	100	46,67	6,86	0,284	0,776
	Çalışmayan	319	46,41	8,27		
İzlenim yöntemi	Çalışan	100	54,74	9,48	-1,413	0,158
	Çalışmayan	319	56,49	11,21		
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Çalışan	100	101,41	14,62	-0,758	0,449
	Çalışmayan	319	102,90	17,92		

Tablo 9.'da verilen öğrencilerin üniversite dışında gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t testi sonuçları incelendiğinde, çalışan ve çalışmayan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği verilerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 10.

Öğrencilerin akademik başarılarına göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Akademik başarı	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p
	Okula yeni başlayan	30	33,77	11,83	17	60	2,465	0,062
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	Bütün dersleri geçen	257	32,29	13,06	10	60		
	Birkaç dersten kalanı, fakat uzatmayan	103	36,37	13,53	10	60		
	Dönem uzatan	29	34,69	12,93	14	60		
	Okula yeni başlayan	30	46,47	8,34	28	65	0,572	0,633
	Bütün dersleri geçen	257	46,85	7,91	19	65		
	Birkaç dersten kalanı, fakat uzatmayan	103	45,73	7,55	30	62		
Öz-aldatma yöntemi	Dönem uzatan	29	45,76	9,41	24	65		
	Okula yeni başlayan	30	55,67	12,66	34	80	0,481	0,696
	Bütün dersleri geçen	257	56,56	10,68	25	80		
	Birkaç dersten kalanı, fakat uzatmayan	103	55,35	10,84	30	77		
	Dönem uzatan	29	54,76	10,48	31	80		
	Okula yeni başlayan	30	102,13	19,54	63	145	0,607	0,611
	Bütün dersleri geçen	257	103,41	16,86	47	145		
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Birkaç dersten kalanı, fakat uzatmayan	103	101,08	16,86	66	139		
	Dönem uzatan	29	100,52	18,94	61	145		

Tablo 10.'da araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı durumuna göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması için uygulanan ANOVA testi sonuçları gösterilmiştir.

Araştırmaya katılım gösteren bireylerin akademik başarı durumuna göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrımın bulunmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya dahil edilen katılımcıların akademik başarı durumuna göre sosyal istenirlik ölçeği genelinden ve ölçekteki öz-aldatma ve izlenim yöntemi alt ölçeklerinden gelen verilere göre arasındaki ayrımın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 11.

Öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirme şekline göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Akademik performans	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	Çok iyi	96	31,91	13,57	10	60	3,020	0,030*	1-4
	İyi	184	33,55	13,11	10	60			
Öz-aldatma	Orta	121	33,64	12,60	10	60	1,550	0,201	3-4
	Kötü/Çok kötü	18	42,00	12,80	14	60			
İzlenim yöntemi	Çok iyi	96	46,85	8,86	22	65	1,790	0,148	
	İyi	184	47,04	7,68	19	63			
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Orta	121	45,74	7,26	28	62	1,867	0,134	
	Kötü/Çok kötü	18	43,56	9,54	24	65			
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Çok iyi	96	55,39	12,28	27	80	1,867	0,134	
	İyi	184	57,24	9,91	28	78			
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Orta	121	55,44	10,89	25	77	1,867	0,134	
	Kötü/Çok kötü	18	52,11	10,63	37	80			
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Çok iyi	96	102,24	19,59	49	145	1,867	0,134	
	İyi	184	104,28	15,86	47	139			
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Orta	121	101,17	16,59	61	137	1,867	0,134	
	Kötü/Çok kötü	18	95,67	19,15	61	145			

* $p<0,05$

Tablo 11.'de verilen ANOVA testi sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirme şekline göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım

olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Bu farkın akademik performansını çok iyi şeklinde değerlendiren öğrencilerden kaynaklandığı ve bu ğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı leğinden diğer öğrencilere göre daha düşük puan aldıkları belirlenmiştir. Akıllı telefon bağımlılığı leğinden en yüksek puanı alan bireylerin de akademik performansını kötü/çok kötü olarak değerlendiren grup olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirme şekline göre Sosyal İstenirlik leği genelinden ve ölçekte yer alan öz-aldatma ve İzlenim yöntemi alt ölçeklerinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ayırım bulunmadığı görülmüştür ($p > 0,05$).

Tablo 12.

Öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısına göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Kontrol sayısı	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	20'den az	71	27,87	13,68	10	60	7,101	0,000*	1-2,1-3
	21-30 kez	83	31,89	11,65	10	56			1-4,1-5
	31-40 kez	84	32,96	12,35	10	60			2-4,2-5
	41-50 kez	46	35,33	11,86	12	60			3-5
	50'den fazla	135	37,36	13,52	10	60			
Öz-aldatma yöntemi	20'den az	71	46,52	8,25	22	63	0,376	0,826	
	21-30 kez	83	45,54	6,56	27	61			
	31-40 kez	84	46,60	7,80	28	62			
	41-50 kez	46	46,83	8,52	28	62			
	50'den fazla	135	46,82	8,51	19	65			
İzlenim yöntemi	20'den az	71	57,15	11,22	27	77	1,502	0,201	
	21-30 kez	83	56,36	8,91	34	75			
	31-40 kez	84	57,82	11,27	29	78			
	41-50 kez	46	55,24	11,13	28	77			
	50'den fazla	135	54,53	11,24	25	80			
Sosyal İstenirlik Ölçeği	20'den az	71	103,68	17,97	49	135	0,525	0,717	
	21-30 kez	83	101,90	13,80	63	136			
	31-40 kez	84	104,42	17,49	62	137			
	41-50 kez	46	102,07	17,86	56	139			
	50'den fazla	135	101,35	18,29	47	145			

* $p < 0,05$

Tablo 12.'de öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısına göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan ANOVA testi sonuçları gösterilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısına göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden gelen verilere göre arasındaki ayrımın istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Akıllı telefonlarını günde 20'den daha az kontrol eden öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puanlar diğer öğrencilere göre daha düşüktür. Ayrıca akıllı telefonlarını günde 21-30 kez kontrol eden öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puanlar, günde 41-50 kez ve 50 kezden fazla kontrol edenlere göre daha düşük bulunmuştur. Benzer şekilde akıllı telefonlarını günde 31-40 kez kontrol eden öğrencilerin ölçek puanları, 50 kezden fazla kontrol edenlere göre daha düşüktür.

Öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirme şekline göre Sosyal İstenirlik Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan öz-aldatma ve İzlenim yöntemi alt ölçeklerinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ayrımın olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 13.

Öğrencilerin günlük akıllı telefon kullanım süresine göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Süre	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	1-2 saat	84	25,86	13,08	10	60	19,922	0,000*	1-2,1-3
	3-4 saat	142	32,59	11,80	10	60			1-4,2-3
	5-6 saat	90	35,47	11,11	12	55			2-4,3-4
	6 ≥ saat	103	39,52	13,44	10	60			
	1-2 saat	84	47,11	7,87	28	61	0,814	0,486	
	3-4 saat	142	45,64	8,41	19	63			
	5-6 saat	90	46,88	7,15	28	62			
Öz-aldatma yöntemi	6 ≥ saat	103	46,75	8,05	24	65			
	1-2 saat	84	57,44	10,15	31	77	0,793	0,498	
	3-4 saat	142	55,61	11,60	27	78			
İzlenim	5-6 saat	90	56,51	11,09	25	77			
	6 ≥ saat	103	55,22	10,06	36	80			
	1-2 saat	84	104,55	16,60	63	136	0,760	0,517	
Sosyal İstenirlik Ölçeği	3-4 saat	142	101,25	18,22	47	139			
	5-6 saat	90	103,39	16,62	56	137			
	6 ≥ saat	103	101,97	16,72	61	145			

* $p < 0,05$

Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kullanım süresine göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan ANOVA testinden elde edilen bulgular Tablo 4.13.'te gösterildiği gibidir.

Tablo 13. incelendiğinde öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kullanım süresine göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Günlük akıllı telefon kullanım süresi 1-2 saat olan öğrenciler Akıllı Telefon Bağımlılığı

Ölçeğinden diğer öğrencilere göre daha düşük puan almıştır. Günlük 3-4 saat akıllı telefon kullanan öğrencilerin ölçek puanları günlük 5-6 saat ve 6 saatten fazla akıllı telefon kullananlara göre daha düşüktür. Ayrıca günlük 6 saatten fazla akıllı telefon kullanan öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puanları günlük 5-6 saat akıllı telefon kullananlara göre yüksektir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin günlük kullanım süresine göre Sosyal İstenirlik Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan Öz-aldatma ve İzlenim yöntemi alt ölçeklerinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ayırımın olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 14.

Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal İstenirlik Ölçeği puanları arasındaki ilişki (n=419)

		Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	Öz-aldatma	İzlenim yöntemi	Sosyal İstenirlik Ölçeği
Akıllı Telefon	r	1,000			
Bağımlılığı Ölçeği	p				
Öz-aldatma	r	0,068	1,000		
	p	0,162			
İzlenim yöntemi	r	-0,010	0,666	1,000	
	p	0,846	0,000*		
Sosyal İstenirlik	r	0,026	0,882	0,938	1,000
Ölçeği	p	0,600	0,000*	0,000*	

* $p<0,05$

Tablo 14.'te Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği verileri arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan Pearson testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 14. incelendiğinde araştırmaya alınan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeği puanları ile sosyal istenirlik ölçeği verilerine göre puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 15.

Öğrencilerin akıllı telefon bağımlısı olma durumuna göre Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=419)

	Bağımlılık	n	\bar{x}	s	t	p
Öz-aldatma	Olmayan	196	45,92	8,41	-1,327	0,185
	Olan	223	46,96	7,51		
İzlenim yöntemi	Olmayan	196	56,62	11,01	0,971	0,332
	Olan	223	55,59	10,68		
Sosyal İstenirlik Ölçeği	Olmayan	196	102,55	17,92	-0,001	0,999
	Olan	223	102,55	16,55		

Tablo 15.'te öğrencilerin akıllı telefon bağımlısı olma durumuna göre Sosyal İstenirlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 15.'teki veriler incelendiğinde çalışmadaki öğrencilerin akıllı telefon bağımlısı olma durumuna göre sosyal istenirlik ölçeği verileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ayrımın bulunmadığı tespit edilmiştir ($p<0,05$). Akıllı telefon bağımlısı olan ve olmayan öğrencilerin Sosyal İstenirlik Ölçeği genelinden, Öz-aldatma ve İzlenim yöntemi alt ölçeklerinden aldıkları puanlar benzerdir.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu çalışmada akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasındaki ilişki incelenmiş ve akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirliğin demografik değişkenlerle karşılaştırılması yapılmıştır.

Telefon bağımlılığı ve cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ayırım olmadığı tespit edilmiştir. Literatürde akıllı telefon bağımlılığı ve diğer bağımlılıklarla ilgili yapılan çalışmalarda da cinsiyet ve yaş değişkenin bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir (Kuyucu, 2018; Minaz ve ark, 2017). Üniversite öğrencilerin cinsiyet fark etmeksizin aynı ortamları paylaşıyor oluşları, aynı sosyal medya ortamlarında aktif kullanıcıları olmaları bu benzerliği açıklayabilir.

Araştırmanın diğer bir değişkeni olan Sosyal İstenirlik Ölçeği ve demografik değişkenlere bakıldığında Sosyal İstenirlik Ölçeği alt boyutlarından olan izlenim yönetimi alt boyutu ve cinsiyet, doğum yeri, birlikte yaşanan kişi ve üniversite bulunma yılına göre istatistiksel olarak anlamlı farklar saptanmıştır. Araştırmaya dâhil olan kadın öğrencilerin izlenim yöntemi alt boyutundan aldıkları puanları erkek öğrencilerin puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu tutum araştırmanın gerçekleştirilmiş olduğu Türk toplumunun temel kültürel yapısıyla ilişki olunabilir. Türk toplumunda, ailelerin kız çocuklarından beklediği nitelikler ve olması gereken kalıp yargılar erkek çocuklara yüklenenlerden daha farklıdır. Kız çocuklarından daha uysal, edilgen ve kabullenici olmaları beklenmektedir (Altıntaş, 2019). Başka bir görüş ise Freud ve Eriksonun' un "Anatomik Kader" kavramıyla açıklanabilir. Bu kavrama göre kadın ve erkeklerde ikincil seks özellikleri sistemi gereği farklılık sergilemektedir. Kadınlar daha kapsayıcı daha edilgenken erkekler

daha girişken ve daha saldırgan olabilmektedirler (Santrock, 2012). Bu içgüdüsel tutum kız öğrencilerin izlenim yöntemi tutumlarında artışa sebep oluyor ve sosyal çevreye verilen değeri artırıyor olabilir.

Ailesiyle yaşayan ve KKTC doğumlu öğrencilerin sosyal isternirlik alt boyutu olan izlenim yöntemi verileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ayırım tespit edilmiştir. KKTC doğumlu ve ailesiyle yaşayan öğrencilerin izlenim yönetimi puanı daha yüksek çıkmıştır. Yapısı ve nüfusu gereği Türkiye'ye göre daha küçük olan Kuzey Kıbrıs'ta, kültürel değerlerin daha iyi korunabilmiş olması ihtimali bireylerin topluma ve toplum beklentilerine uygun yaşama tutumunda artışa sebep oluyor olabilir. Özbek' te (2004) küçük toplumlarda bu tutumun olabileceği ifade etmektedir. Santrock (2012) olgunlaşma ve bağımsızlık kavramların kültürden kültüre farklılık gösterdiğini ifade etmiştir.

Türk toplumu için bireyin bağımsız kabul edilişi ise yaş faktörüne değil maddi olarak bağımsızlaşmasına ve kendi hayatına kurmasına bağlanmaktadır. Bu bağlamda düşünüldüğünde, üniversiteye geçmiş olmalarına rağmen bireylerin ailelerin sınırları içerisine yaşıyor oluşu, onların değer yargılarını önemsemeleri ve ailelerin yargılarına uygun davranma tutumları izlenim yönetimi puanında artışa sebep olmuş olabilir.

Demografik değişkenlerden üniversitede okuma yılına bakıldığında 4 yıldır üniversite olan öğrencilerin izlenim yönetimi puanlarının yüksek olduğu tespit edilmektedir. Dönem itibariyle mezuniyete yakın olan öğrencilerde, iş bulma kaygısına bağlı olarak bu işin toplum tarafından kabul görmesi, yapılacak olan iş başvurularında, işverenler tarafından kabul görülen bir kişi olabilme gibi değişkenler izlenim yönetimi puanlarında artışa sebep olabilir (Türkçapar, 2007). Yumurtacı (2018) yaptığını çalışma da üniversite öğrencileri ile yürüttüğü çalışmada, öğrencilerin iş bulma sürecine ilişkin beklentilerini incelemiş ve bu sürecin öğrencilerde kaygı ve stres uyandırıcı bir durum olarak algılandığını saptamıştır. Bu durum öğrencilerde izlenim yöntemi ve kabul görme tutumundaki artışın sebebi olarak ilişkilendirilebilir. Her iki ölçekte diğer bir demografik değişken olan medeni durum bağlamında değerlendirildiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Bu

durum medeni duruma bakılmaksızın öğrencilerin aynı sosyal ortamlarda bulunması ve okul bazında aynı yaşantıları, aynı sosyal çevreyi paylaşıyor oluşuyla ilişkili olabilir.

Araştırma kapsamında akıllı telefon bağımlılığı akademik performans değerlendirilmesine göre incelenmiştir Yapılan analizler sonucunda akademik performansını “çok iyi” olarak değerlendiren bireylerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden aldığı puanların, akademik performansını iyi, orta, kötü/çok kötü olarak değerlendiren katılımcıların puanlarından daha düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu öğrencilerin akıllı telefonlarla fazla vakit harcamak yerine, akademik alanda başarı adına vakitlerini ders çalışma gibi etkinliklere yönlendiriyor olmalarıyla açıklanabilir. Akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden en yüksek puanı alan grubunda akademik performansını kötü/çok kötü olarak tanımlayan grup olduğu görülmektedir. Elmas, Kete, Hızlısoy ve Kumral (2015), teknolojik cihaz kullanımının okul başarısı üzerine etkisi inceledikleri çalışmada bulgumuzla paralellik gösterecek bulgulara ulaşmıştır. Bülbül ve Tunç (2018) da çalışmalarında e bu iki değişkenin negatif yönlü bir korelasyona sahip olduğunu saptamıştır (Bülbül ve Tunç, 2018). Bulgulardaki farklılık telefonu kullanım amaçlarının farklılık gösterişiyle açıklanabilir. Üniversite öğrencilerinde telefonla konuşma davranışı derslerle ilgili konuların konuşulması, not paylaşımı veya stresin paylaşımı gibi olumlu konularda da kullanılıyor olabilir.

Akıllı telefonları günlük olarak 20’den az kontrol eden bireylerin ve kullanım süresi en az olan grubunun akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden en düşük puanı alan grup olması ise beklenen bir durumdur. Yapılan araştırmalara dayanarak bir davranışın bağımlılık olabilmesi normalin üzerinde bir kullanımın ve sosyal işlevsellikte bir bozulmaktan bahsedebilmek gerekmektedir. Fakat bu grupların kullanım süreli ve kontrol düzeyleri akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin kesme noktası kriterini karşılamayacak derecede düşüktür. Sarıkaya (2018) yaptığı çalışma da günlük olarak akıllı telefonunu kontrol etme sayısının da akıllı telefon bağımlılık puan ortalamalarında anlamlı farklılığa neden olduğu belirlenmiştir

Araştırma kapsamında akıllı telefon bağımlılığının günlük kullanma süresi değerlendirilmesine göre incelenmiştir. Yapılan analizler sonucu günlük akıllı telefon kullanma süresi 1-2 saat olarak değerlendirilen akıllı telefon bağımlılık ölçeğinden aldığı puanların, akıllı telefon kullanım süresi 3-4, 5-6 ve 6 saatten fazla olarak değerlendirilen katılımcıların puanlarından daha düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Akıllı telefon bağımlılık ölçeğinden en yüksek puanı alan katılımcılar ise günlük 6 saatten fazla akıllı telefonlarıyla vakit geçirdikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Çakır ve oğuz (2017) yaptığı çalışma Akıllı telefon kullanım süresi ile bağımlılık arasında da anlamlı bir ayrımın olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Katılımcıların yaklaşık yarısı günde dört saatten fazla telefon kullandığını belirtmiştir. Minaz ve Çetinkaya (2017) yaptıkları çalışmada katılımcıların akıllı telefon kullanım sürelerinin dört ile 6 saat olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Akıllı telefon bağımlılığı ve telefon kullanım süreleri arasından anlamlı bir ayrımın olduğu tespit edilmiştir.

Akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasında ilişki bulunmamıştır. Bu bulguda ilişki çıkmamasının nedeni olarak, çalışmaya katılan öğrencilerin üniversite düzeyinde olmaları olarak düşünülebilir. Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitelerde müfredat gereği aldıkları genel kültür seçmelileri gibi derslerle problem çözme becerileri ve farkındalık kazanmış olabilirler. Üniversitede ilerleyen dersler öğrencilerde bilinçli bir farkındalık oluşmasına ve oto- kontrol becerisi edinmelerine fayda sağlamış olabilir. Literatürde birçok çalışma fakülte değişkenin ruhsal durumlar üzerinde etkili olduğunu savunmaktadır (Bilgel ve ark, 2015; Türkçapar, 2007). Bu sonucun bir başka açıklaması ise "James Marcia'nın Kimlik Statüleri" olabilir. Üniversite ortamına ulaşmış ve ergenliği sağlıklı atlatmış bireyler, "James Marcia'nın Kimlik Statüleri" kuramına göre başarılı bir kimlik oluşturmuş olabilir. Literatür incelendiğinde ergenlik döneminden ilk yetişkinlik yıllarına başarılı bir kimlik oluşturarak geçiş yapabilmiş bireylerin depresyon, kaygı, bağımlılık gibi ruhsal bozulmalara daha az meyilli olduğu bilinmektedir (Telefoncu ve Şendil, 2019) . Bu da hipotezimin tam tersi yönünde çıkan bulguda etkili olmuş bir değişken olabilir.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Araştırmaya dahil olan katılımcıların sosyal istenirlik ve akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin demografik değişkenlere göre puanlarının karşılaştırılmasına bakıldığında;

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin cinsiyetlerine bakıldığında akıllı telefon bağımlılığı ölçeğine göre anlamlı ayırım çıkmamıştır. Öğrencilerin sosyal istenirlik ölçeği genelinden ve İzlenim yöntemi alt ölçeğinden gelen bulgular incelendiğinde alınan puan farklarının anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Kadın öğrencilerin sosyal istenirlik ölçeği genelinden ve izlenim yöntemi alt ölçeğinden aldıkları puanlar diğer grup katılımcılara oranla yüksektir.

Araştırmadaki bulgular yaş değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ile akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği verileri arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir bağ bulunamamıştır.

Araştırmadaki bulgular doğum yeri değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde Kıbrıs ve Türkiye doğumlu öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeği verileri arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayırım bulunmadığı ve benzer puanlar aldıkları bulunmuştur. Öğrencilerin doğum yerine göre sosyal istenirlik ölçeği genelinde ve ölçekteki öz-aldatma alt ölçeğinden verileri arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayırım bulunmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin doğum yerine göre ölçekteki İzlenim yöntemi alt ölçeğinden

çıkan veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayrım bulunduğu görülmüştür. Doğum yeri Kıbrıs olan öğrenciler İzlenim yöntemi alt ölçeğinden, Türkiye’de doğan öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır.

Araştırmadaki bulgular medeni hali değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde Öğrencilerin medeni durumuna göre akıllı telefon bağımlılığı veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayrım bulunmadığı saptanmıştır.

Araştırmadaki bulgular birlikte yaşadıkları kişiler değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde çalışmaya dahil edilen öğrencilerin birlikte yaşadıkları kişilere göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeği verileri arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayrım olmadığı bulunmuştur. Araştırmaya dahil olan öğrencilerin birlikte yaşadıkları kişilere göre sosyal istenirlik ölçeği genelinde ve ölçekteki öz-aldatma alt ölçeğinden gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayrım olmadığı belirlenmişti. Katılımcıların birlikte yaşadıkları kişilere göre ölçekte bulunan İzlenim yöntemi alt ölçeğinden gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayrım olduğu tespit edilmiş olup, ailesiyle yaşayan öğrencilerin İzlenim yöntemi alt ölçeğinden diğer öğrencilere göre daha üst puan aldıkları bulunmuştur.

Araştırmadaki bulgular üniversite okuma yılı değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde öğrencilerin üniversite yıllarına göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeği gelen verileri arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayrım bulunmadığı saptanmıştır. Dört yıldır üniversite olan öğrencilerin İzlenim yöntemi alt ölçeğinden iki yıldır, üç yıldır, beş yıl ve daha uzun süredir üniversitede olan öğrencilere göre daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır.

Araştırmadaki bulgular çalışma durumu değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde öğrencilerin üniversite dışında gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre, çalışan ve çalışmayan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği puanları gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayrım olmadığı saptanmıştır.

Araştırmadaki bulgular akademik başarı değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin akademik başarı

durumuna göre akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik genelinden ve ölçeklerin alt boyutlarından gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayırım bulunmadığı saptanmıştır.

Araştırmadaki bulgular akademik performansı değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirme şekline göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden gelen verilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayırım olduğu saptanmıştır. Bu farkın akademik performansını iyi çok/iyi şeklinde değerlendiren öğrencilerden kaynaklandığı ve bu öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden diğer öğrencilere göre daha düşük puan aldıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirme şekline göre sosyal istenirlik ölçeği genelinden gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayırım olmadığı görülmüştür.

Araştırmadaki bulgular günlük kontrol etme sayısı değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kontrol etme sayısına göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayırım olduğu bulunmuştur. Akıllı telefonlarını günde 20'den daha az kontrol eden öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar diğer öğrencilere göre daha düşüktür. Öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirme şekline göre sosyal istenirlik ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan öz-aldatma ve İzlenim yöntemi alt ölçeklerinden gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayırım olmadığı bulunmuştur.

Araştırmadaki bulgular akıllı telefon kullanım süresi değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde öğrencilerin akıllı telefonlarını günlük kullanım süresine göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayırım olduğu bulunmuştur. Günlük akıllı telefon kullanım süresi 1-2 saat olan öğrenciler akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden diğer öğrencilere göre daha düşük puan almıştır. Günlük 3-4 saat akıllı telefon kullanan öğrencilerin ölçek puanları günlük 5-6 saat ve 6 saatten fazla akıllı telefon kullananlara göre daha düşüktür. Ayrıca günlük 6 saatten fazla

akıllı telefon kullanan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeği puanları günlük 5-6 saat akıllı telefon kullananlara göre yüksektir.

Araştırmaya dahil olan katılımcıların sosyal istenirlik ve akıllı telefon bağımlılığı ölçeklerinden almış oldukları puanların ilişkisinin değerlendirilmesi araştırmaya alınan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ölçeği puanları ile sosyal istenirlik ölçeği gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı korelasyonlar olmadığı bulunmuştur.

Öğrencilerin akıllı telefon bağımlısı olma durumuna göre sosyal istenirlik ölçeği puanlarının karşılaştırılması incelendiğinde araştırmaya dahil olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlısı olma durumuna göre sosyal istenirlik ölçeği gelen veriler arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ayırım bulunmadığı bulunmuştur. Akıllı telefon bağımlısı olan ve olmayan öğrencilerin sosyal istenirlik ölçeği genelinden, öz-aldatma ve İzlenim yöntemi alt ölçeklerinden aldıkları puanlar benzerdir.

6.2. Öneriler

- İleride yapılacak çalışmalar için farklı bir örneklem profili seçilebilir.
- Örneklem arasındaki fark kıyaslanabilir.
- Daha büyük bir örneklem grubu ile çalışılarak sonuçlar kıbrısta bulunan diğer üniversiteler katılabilir ve ada geneline yayılabilir.
- Literatüre dayanarak araştırmaya konu olan değişkenlerin etkilemesi muhtemel olduğu düşünülen farklı değişkenler araştırmaya eklenebilir.
- Başka bir çalışmada aynı çalışma hem nicel hem nitel verilerde yapılabilir

KAYNAKÇA

- Akın, G. (2018). Erzincan Üniversitesi Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyinin Belirlenmesi Ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi, Uzmanlık Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı.
- Alp, Z. (2012). *Çalışanların ve emeklilerin sosyal istenirlik ve öz-duyarlık açısından karşılaştırılması*, Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altıntaş, T. (2019). Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Koşullu Öz Değerde ve Depresyondaki Yeri: Hiperyayın.
- Avşar, G., Koç, F., ve Aslan, G. (2016). Madde bağımlısı hastalarda sosyal destek ve benlik saygısı. *Acıbadem Dergisi*.
- Ayan, G. (2016). Tüketim kültürü bağlamında kimlik inşasının sosyal medyada kullanımı: Instagram örneği, Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Batıgün, A. D., ve Kılıç, N. (2011). İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67).
- Bilgel, N., Kabataş, B., Atalar, G., ve Gündüz, Y.(2007). *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Duygudurum Araştırması*. 8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Bülbül, H., ve Tunç, T. (2018). Telefon ve oyun bağımlılığı: ölçek incelemesi, başlama yaşı ve başarıyla ilişkisi. *Visionary E-Journal/Vizyoner Dergisi*, 9(21).
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., ve Çakmak, E. K. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri.

- Ceylan, S., Doğulu, C., ve Akbaş, G. (2016). Namus adına kadına yönelik şiddete dair sosyal temsiller: Karma yöntemli bir çalışma. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19, 64-72.
- Chow, M.M., Chen, I. H., Yeox, İ.A., ve Wong, P. W. (2012). "Conceptual Paper: Factors Affecting the Demand of Smartphone among Young Adult" *International Journal on Social Science Economics & Art*, 2(2), 44-49.
- Crowne, D. P., ve Marlowe, D. (2018). A new scale of social desirability independent of psychopathology, 24, 349-354.
- Çakır, Ö., ve Ebru, O. (2017). Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 418-429.
- Çınar, B., Duran, A., ve Taştan, H. (2019). Sosyal İstenirliğin Çevreci Duyarlılık, Tutum ve Davranışlar Üzerindeki Etkisi; Doğa. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1727, 1736.
- Demir, S. (2018). Lise Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığının Duygusal Zeka İle İlişkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- Dikeç, G. ve Kebapçı, A. (2018). Bir grup üniversite öğrencisinin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri, *Bağımlılık Dergisi*, 19(1),1-9.
- Dirik, K. (2016). Ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı ile öz-güven arasındaki ilişkilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, Yüksek Lisan Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Elmas, O., Kete, S., Hızlısoy, S. S. ve Kumral, H. N. (2015). Teknolojik cihaz kullanım alışkanlıklarının okul başarısı üzerine etkisi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 49-54.

- Eryılmaz, A., ve Deniz, M. E. (2019). Tüm Yönleriyle Bağımlılık.
- Ezoe, S., ve Masahiro T, M. (2013). Relationships of loneliness and mobile phone dependence with internet addiction in japanese medical students, *Open Journal Of Preventive Medicine*, 3(6), 407-412.
- Günüç, S., ve Kayri, M. (2010). Türkiye’de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik-güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 220-232.
- Irmak, A. Y., ve Erdoğan, S. (2016). Ergen ve genç erişkinlerde dijital oyun bağımlılığı: Güncel bir bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 27(2), 128-137.
- Kahyaoğlu Süt, H., Kurt,S., Uzal, Ö., ve Özdilek, S. (2016). Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin sosyal ve eğitim alanına etkisi, *Aile Hekimliği Dergisi*, 5(1),13-19.
- Karaarslan, İ. A., ve Budak, L. (2012). Üniversite öğrencilerinin cep telefonu özelliklerini kullanımlarının ve gündelik iletişimlerine etkisinin araştırılması, *Journal of Yaşar University*, 26 (7), 4548-4571.
- Kayabaş, B.K. (2013). Mobil Yaşam İçinde: Yeni İletişim Teknolojileri. Editör: Yüzer, T.V., Mutlu M.E, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 176-201.
- Kumcagiz, H., ve Gündüz, Y. (2016). Relationship between psychological well-being and smartphone addiction of university students. *International Journal of Higher Education*, 5(4), 144-156.
- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı:“Akıllı telefon (kolik)” üniversite gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7(14), 328-359.
- Kwon M., Kim D., Choi J., Gu X., Hahn C. ve Min J. (2013). Development and validation of a smartphone addiction scale, *Plos One*. 8(2), 1-7

- Mert, A., ve Özdemir, G. (2018). Yalnızlık duygusunun akıllı telefon bağımlılığına etkisi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 88-107.
- Metin, I. ve Kaptangil, İ. (2018). Akıllı telefon bağımlılığının sosyal medya kullanımı ve beş faktör kişilik özelliği ile ilişkisi: Üniversite öğrencileri üzerinden bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 695-717.
- Milfont, T. L. (2009). The effects of social desirability on self-reported environmental attitudes and ecological behaviour. *The Environmentalist*, 29(3), 263-269.
- Minaz, A., ve Çetinkaya B. Ö. (2017). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(21), 268-286.
- Özbek, M. F. (2004). Toplumsal yaşamda empati. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 1, 1-16.
- Özen, S., ve Topcu, M. (2017). Tıp fakültesi öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ile depresyon, obsesyon-kompulsiyon, dürtüsellik, aleksitimi arasındaki ilişki. *Bağımlılık Dergisi*, 18(1), 16-24.
- Özkorumak, E., ve Tiryaki, A. (2011). Davranışsal bağımlılık olarak kontrol edilemeyen satın alma davranışı. *Psikiyatride Derlemeler, Olgular ve Varsayımlar*, 5(1-3), 14-18.
- Sağlam, A. (2012). Çalışanların ve Yöneticilerin Sosyal İstenirlik ve Özgünlük Düzeylerinin Karşılaştırılması. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Psikoloji Ana Bilim Dalı.
- Santrock, J. W. (2012). *Ergenlik*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Savcı, M., ve Aysan, F. (2017). Teknolojik bağımlılıklar ve sosyal bağlılık: internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, dijital oyun bağımlılığı

ve akıllı telefon bağımlılığının sosyal bağlılığı yordayıcı etkisi. *Düşünen Adam*, 30(3), 202-216.

Sırakaya, M. (2018). Ön Lisans Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Akıllı Telefon Kullanım Durumlarına Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2) , 714-727.

Sönmez, E. (2010). Giyimde marka bağımlılığı ve marka duyarlılığı: gençler üzerine bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(28), 67-91.

Spitzer, M. (2015). Smartphones, Angst und Stress. *Nervenheilkunde*, 34, 591-600.

Süler, M. (2016). Akıllı telefon bağımlılığının öznel mutluluk düzeyine etkisinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Comprehensive Psychiatry*, 55(7), 1601-8.

Şahin E. (2016). Sporcu ve sporcu olmayan bedensel engelli bireylerin özgüven ve sosyal istenirlik durumlarının karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

Şata, M., Çelik, İ., Ertürk, Z., ve Taş, U. E. (2016). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin (ATBÖ) Türk lise öğrencileri için uyarlama çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7(1), 156-169.

Taner, N. (2013). Kullanıcılarının akıllı telefonları değerlendirmeleri: Kastamonu şehir merkezinde bir uygulama. *Business & Management Studies: An International Journal*, 1(2), 127-140.

Telefoncu, Y., ve Şendil, D. (2019). Beliren yetişkinlerin algıladıkları ebeveynlik davranışları, kimlik statüleri ve iyi oluşları arasındaki ilişkilerin incelenmesi.

- Tohumcu, M. U. (2018). *İnternet ve akıllı telefon bağımlılığı ile benlik saygısı ve yalnızlık arasındaki ilişkinin çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi* (Doctoral dissertation, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Türen, U., Erdem, H., ve Kalkın, G. (2017). Mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) yayılımı: Türkiye'den üniversite öğrencileri ve kamu çalışanları örnekleme. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 10(1), 1.
- Türkçapar, M. H. (2007). The role and efficacy of cognitive therapy in depression: A review. *Türkiye Klinikleri Journal of Internal Medical Sciences Psychiatry*, 3(29), 47.
- Ünal, M. H. (2015). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı.
- Vardar, E. (2012). Egzersiz Bağımlılığı. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 21(3), 163-173.
- Yıldırım, D.S., Akgün E. ve Çobanyıldız, M. (2014). Ergenlerde problemler mobil telefon kullanımı ile utangaçlık ve sosyal anksiyete ilişkisi. *Online Journal Of Technology Addiction & Cyberbullying* 1.1 (2014): 1-1.
- Yıldırım, S. (2018). Ergenlerin Öznel İyi Oluş Ve Anne Baba Tutumları İle Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı.
- Yumurtacı, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin İş Bulma Sürecine İlişkin Beklentileri Bağlamında Emeklilik Öngörülerinin Belirlenmesi: Bir Alan Araştırması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 231-253.

EKLER

Ek-1 Bilgilendirme Formu

Bu çalışmanın amacı akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasındaki ilişkisinin incelenmesidir.

Bu çalışmada size bir demografik bilgi formu ve bir dizi ölçek sunduk. Demografik bilgi formu sizin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, sosyo-ekonomik durumu ve akıllı telefon gibi sorular içermektedir.. Ölçekler ise akıllı telefon bağımlılığı ölçeği ve sosyal istenirlik ölçeği kullanılmaktadır. Akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinde akıllı telefon kullanımı ile ilgili çeşitli duygu ve düşünceleri içeren anlatımlar verilmektedir. Sosyal istenirlik ölçeğinde ise iki boyuta ayrılmıştır. Birinci boyutu öz aldatma, bireyin uygunsuz, kötü dikkatsiz ve kasıtsız olarak gizlemesini kendi öz-saygı ve imajını zedelememek için içsel ön yargılarını kendine yönelik pozitif ayrımcılığı ve kendi tarafını yansıtan maddeleri içermektedir. İkinci boyutu izlenim yönelimi, bireyin sosyal anlamda kendini yapmacık göstermek, farklı bir kişilik görüntüsü sergilemek gibi maddelerden oluşmaktadır.

Ölçeklerde verdiğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. Araştırmaya katılmak gönüllülük esasına dayalıdır. Eğer çalışmayla ilgili herhangi bir şikayet, görüş veya sorunuz varsa bu çalışmanın araştırmacısı olan İbrahim Halil Çetiner ile iletişime geçmekten lütfen çekinmeyiniz (ibocetiner@icloud.com)

Katıldığınız için teşekkür ederim.

Yakın Doğu Üniversitesi
Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi
İbrahim halil ÇETİNER

Danışman
Yrd. Doç. DR. Deniz ERGÜN

Ek-2: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Sayın Katılımcı,

Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programında yürüteceğim tez çalışmam için araştırma yapmaktayım. Sizlere sunulan anketler, üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal istenirlik arasındaki ilişkisinin incelenmesi amacıyla verilmiştir. Verilecek yanıtlar sadece bilimsel veri toplama amacıyla kullanılacak olup, kimlik bilgilerinizi paylaşmanız ve anket formu üzerine adınızı soyadınızı yazmanız beklenmemektedir.

Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır ve istediğiniz zaman çalışmadan çekilme hakkına sahipsiniz. Bütün soruları eksiksiz bir şekilde doldurmak araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği için çok önemlidir. Her bir ölçeği yanıtlamadan önce lütfen ölçeğin üst kısmında bulunan yönergeleri dikkatlice okuyunuz. Ölçeklerdeki tüm soruların doğru bir şekilde cevaplanması araştırmanın geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşması bakımından çok önemlidir.

Araştırmaya katılmayı kabul etmeniz halinde, sizlere verilen bilgi formu ile ölçekleri doldurmanızı ve teslim etmenizi rica ediyorum.

Saygılarımla.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ediyorum. Evet () Hayır ()

Yakın Doğu Üniversitesi

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi

İbrahim Halil ÇETİNER

Danışman

Yrd. Doç. DR. Deniz ERGÜN

Ek-3: Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Sosyodemografik bilgi formuna dolduracağınız kişisel bilgilerinizi doğru vermeniz araştırmamızın değerlendirilmesi açısından büyük bir öneme sahiptir.

1. Cinsiyetiniz:
 - a.Kadın (....)
 - b.Erkek (....)
2. Yaşınız:(belirtiniz)
3. Doğum yeriniz?
 - a.Kıbrıs (....)
 - b.Türkiye (....)
 - c.İngiltere (....)
 - Diğer (....)
4. Medeni haliniz?
 - a. Bekar (....)
 - b. Nişanlı (....)
 - c. Evli (....)
 - d. İlişkisi var (....)
5. Kiminle ve/veya kimlerle birlikte yaşıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
 - a.Yalnız (....)
 - b. Annem/Babamla (....)
 - c. Arkadaşlarımla (....)
 - d. Eşimle (....)
 - e. Akrabalarımla (....)
 - f Çocuklarımla (....)
 - g. Kardeşlerimle (....)
 - h. Yurtta(....)
6. Kaç yıldır üniversitedesiniz? (.....)
7. Öğrencilik dışında başka bir işte çalışıyor musunuz?
 - a. Evet tam zamanlı (....)
 - b. Evet yarı zamanlı (....)
 - c. Hayır (....)
8. Derslerinizdeki başarı durumunuz nedir?
 - a. Okula bu dönem başladım (....)
 - b. Bütün derslerimi geçtim (....)
 - c. Birkaç dersten kaldım fakat dönem uzatmadım (....)
 - d. Eğitimim bir dönem uzadı (....)
 - e. Eğitimim bir dönemden fazla uzadı (....)
9. Kendi akademik performansınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?
 - a. Çok iyi (....)
 - b. İyi (....)
 - c. Orta (....)
 - d. Kötü (....)

- e. Çok kötü (....)
10. Günde ortalama kaç kez akıllı telefonunuzu kontrol edersiniz?
- a. 10'dan az
 - b. 10-20 kez
 - c. 20-30 kez
 - d. 30-40 kez
 - e. 40-50 kez
 - f. 50'den fazla
11. Akıllı telefonunuzla günde kaç saat ilgileniyorsunuz?
- a. Bir saatten az (....)
 - b. 1-2 saat arası (....)
 - c. 3-4 saat arası (....)
 - d. 5-6 saat arası (....)
 - e. 6 saatten fazla

Ek-5: Sosyal İstenirlik Ölçeği

Bu anketten elde edilen sonuçlar bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Sizden istenilen bu ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirmeniz ve sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı **X** işareti koymanızdır. Her sorunun karşısında bulunan; “1” Hiç uygun değil, “2” Uygun değil, “3” Biraz uygun, “4” Uygun, “5” Tamamen uygun anlamına gelmektedir. **Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve kesinlikle BOŞ bırakmayınız.** En uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder katkılarınız için teşekkür ederim.

S. No.		Hiç uygun değil	Uygun değil	Biraz uygun	Uygun	Tamamen uygun
		1	2	3	4	5
1	Verdiğim kararlardan dolayı asla pişmanlık duymam.					
2	Birinin arkasından kesinlikle kötü şeyler konuşmam.					
3	Bana yönelik eleştirileri her zaman dikkate alırım.					
4	Hayatımda hiç hırsızlık yapmadım.					
5	Bir şeyi kafama koyduğumda diğer insanlar nadiren fikrimi değiştirebilir.					

Ek-6: Ölçek İzinleri

Ahmet Akın <aakin@sakarya.edu.tr>

Alıcı: ben ▾

25 May 2019 Cmt 19:50

Prof. Dr. Ahmet Akın
İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı

25 May 2019 Cmt 19:25 tarihinde ibo C <ibo.can911@gmail.com> şunu yazdı:

...

Yanıtla

Yönlendir

C. Onur Noyan <onurnoyan@hotmail.com>

Alıcı: ben ▾

25 May 2019 11:15

Merhabalar,
Ölçeği kullanmanız uygundur.

Doç. Dr. Onur Noyan

From: ibo C <ibo.can911@gmail.com>

Sent: Friday, May 10, 2019 4:15 PM

To: onurnoyan@hotmail.com

Subject: akıllı telefon bağımlılık ölçek izni

...

...

[İleti kısaltıldı] [Tüm iletiyi görüntüle](#)

Yanıtla

Yönlendir

ÖZGEÇMİŞ

İbrahim Halil Çetiner, 8 Ağustos 1993 yılında Viranşehir'de doğdu. İlköğretimini, Sakarya İlköğretim (Şanlıurfa/Viranşehir) Okulunda tamamladı. Lise eğitimini Viranşehir'de Yunus Emre Anadolu Lisesi'nde tamamladıktan sonra 2013 yılında KKTC Lefkoşa'da bulunan Yakın Doğu Üniversitesi'nde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümünü kazandı. 2017 yılında mezun olduktan sonra yine Yakın Doğu Üniversitesi, Klinik Psikoloji bölümünde yüksek lisans eğitimine başlayıp 2020'de mezun oldu.

İNTİHAL RAPORU

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON
BAĞIMLILIĞI VE SOSYAL İSTENİRLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ-
İbrahim Halil Çetiner

ORJİNALLİK RAPORU

% 12	% 12	% 4	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 8
2	www.phderneji.org İnternet Kaynağı	<% 1
3	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
4	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<% 1
5	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	<% 1
6	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1
7	halksagligiokulu.org İnternet Kaynağı	<% 1
8	genclikkongresi.mu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1

ETİK KURUL RAPORU

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

06.08.2019

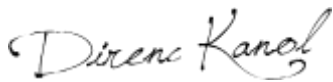
Sayın İbrahim Halil Çetiner

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2019/512 proje numaralı ve “**Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Sosyal İstenirlik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, aşağıdaki öneri dikkate alınmak üzere, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

- Veri toplanması planlanan kurumdan izin alması gerekmektedir.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.